

CONTRA

nr 1 1999 (nr 143 från starten) årgång 25 Pris 25:-

**Vems man är Bill Clinton?
Fidel Castros långa armar
Kurdistan**

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra

Ellertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 101 20 STOCKHOLM

Telefon 08-720 01 45

Telefax: 08-720 01 95

E-post: redaktionen@contra.nu

Internet hemsida <http://www.contra.nu>

Sluten del endast för prenumeranter:

<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>

Ärvärdnamn: prenumerant

Lösenord: fidelitthajarna

Nytt lösenord kommer i nästa nummer av Contra

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år.

Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro

443-5457.

Finland: Minst 100 mark per år.

Leonia girokonto 800055-1125829.

Norge: Minst 140 norska kronor per år.

Norskt postgiro 0806 199 8277.

Danmark: Minst 130 danska kronor per år.

BG ForretningsGiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Tommy Hansson, Carl Johan Hardt, Carl G. Holm och Tommie Ullman.

Övriga medarbetare: Bertil Håggman, Birger Larsson,

Bertil Lindblom, Arne Sundström, Niclas Thorselius och

Marek Zyló samt Christer Arkelors, Italien, Peter Hartvig

Danmark, Bertil Wedin, Mellarsta Östern, Allan C.

Brownfield, USA och Rune Westin, Australien.

Annonser

Johannes Dirfeldt 0522-363 50

Presslagd 1999-02-02

Sävsjö Grafiska, Sävsjö 1999

CONTRA-NYTT

Ny Contra-bok av Per Ossmer

Per Ossmer har skrivit en lite ovanlig Contra-bok. Det är en diktsamling på sammanlagt 68 sidor. Bokens långa titeldikt handlar om chefen för Stalins hemliga polis, Lavrentij Beria. Boken kan beställas från Contra för 70:- plus porto. Vid inbetalning per postgiro 85 95 89-4 blir det 95 kronor sammanlagt.

Hjälp Contra!

Det finns en näst intill oändlig mängd arbetsuppgifter på Contra. Vi letar efter nya frivilliga medarbetare. Om Du bor i Stockholm är Du välkommen att medverka vid tidningsutskick, hantering av beställningar av Contra-produkter, arkivering och mycket mer. Glada medarbetare över hela landet kan medverka med att skriva artiklar, jobba med Contras sajt på Internet osv. Hör av Dig!

Contras politiska plattform

Förslaget till politisk plattform för Contra finns nu i ett reviderat utkast. Rekvi-rera gärna texten för att lämna synpunkter, eller ge Dig in i den livliga debatten på Contras anlagstavla på Internet, <http://www.contra.nu>. Plattformen kommer att fastställas senare i vår, men ska Du ha chansen att påverka innehållet bör Du höra av Dig snarast!

Omslagsbilden

Detta nummer av Contra innehåller en översikt av situationen i Kurdistan. Bilden, som är tagen av Lennart Isaksson/Pressens Bild visar några av de många barn som drabbades av Saddam Husseins attacker mot kurderna i Irak i slutet av 1980-talet. Kurder finns också i Turkiet, Iran, Syrien, Libanon och Armenien, samt naturligtvis också i Väst, till exempel i Sverige,

Annonser

Republikanerna

Finns det någon eller några som vill bilda ett borgerligt politiskt parti med beteckningen Republikanerna? Ring Bengtsfors 0531-612 65 Evald eller Malmö 040-94 86 77 Michael.

Ja till kärnkraften, EMU och svenskt medlemskap i NATO. Det finns ett republikanskt parti i USA och det borde funka med ett liknande i Sverige och övriga EU.

Nästa val i Sverige är till EU-parlamentet den 13 juni 1999.

Riksrättsförhandlingarna mot USAs president William Jefferson Blythe Clinton är de andra sedan Andrew Johnson med en rösts marginal undgick att fällas 1868. Richard Nixon valde ju att avgå innan han skulle ställas inför riksrett 1974.

Det finns flera paradoxer beträffande Clinton och de historiska händelserna i den amerikanska senaten, där det krävs två tredjedels majoritet för att fälla den sittande presidenten för *high crimes and misdemeanors* (på svenska ungefär "allvarliga brott och förseelser"). En paradox är att Hillary Rodham

Clinton i egenskap av jurist ingick i den grupp som hade till uppgift att utreda president Nixons handlingar.

En normal politisk ledare skulle ha avgått för länge sedan om han, likt Clinton, bokstavligen talat avslöjats "med byxorna nere". Men Bill Clinton är inte en normal politiker. Han är en hänsynslös och abnorm maktutövare, som formats av den speciella korrupta atmosfären i hemstaten Arkansas och som hela tiden underhållit otaliga kvinnoaffärer. Men det allvarligaste med Clinton är kanske ändå inte hans sexuella utsvävningar; Lewinsky- och

Paula Jones-affärens är bara toppen på ett isberg i en lång rad av skumraskerier som kantat Clintons tid i Vita huset varav vi kommer att belysa de viktigaste. Tyvärr måste vi här recitera den gamla klyschan "Vad var det vi sa", ty redan i *Contra* nr 1 1993 varnade vi under rubriken "Hale Wille i Vita huset" för den då nytillträdda Clinton-administrationen inklusive Hillary och vicepresident Al Gore.

Contra kommer i två artiklar med början här nedan att belysa Bill Clintons karriär från tiden som studentpolitiker till riksrättskandalen.

Slyngeln i Vita huset (I):

Moskvas man – eller bara Hillarys?

Av Tommy Hansson

William Jefferson Blythe Clinton är årsbarn med kung Carl XVI Gustaf och alltså född 1946. Han är också ett barn av 1960-talets radikalism och den amerikanska delstaten Arkansas korrupta politiska kultur. När han inledde sin karriär som studentpolitiker vid Georgetown-universitetet i mitten av 60-talet, var han i likhet med många jämnåriga amerikaner för en social ingenjörskonst av makarna Myrdals snitt. 1969 gjorde Clinton en 40 dagars pilgrimsresa per tåg genom Sverige, Finland, Sovjet och Tjeckoslovakien – han studerade då som Rhodes-stipendiat vid Oxford-universitetet, England.

När 1960-talet närmade sig sitt slut och protesterna mot "USAs krig i Vietnam" tilltog, hade Bill Clinton transformerats från en obskyr marijuana- och radikal iklädd slitna jeans och T-shirt med batiktryck till en mer etablerad vänsterman i kavaj och slips men med långt hår och skägg intakt. Liksom så många likasinnade var Clinton också mycket uppfinningsrik när det gällde att undgå militärtjänstgöring – avslöjanden härom var besvärande för Clintons valkampanj 1992.

Den 25 oktober 1992 publicerade den inflytelserika dagstidningen *The Wash-*

En välkommen avkoppling för Clinton efter alla bekymmer hemmavid: han mottas av Sydkoreas president Kim Dae-jung som en högt aktad statsgäst i Seoul den 21 november 1998. USA är alltjämt en viktig allierad för Sydkorea. (Omslagsbild Newsreview, Seoul 28/11 1998).

ington Times en artikel som visade, att Bill Clinton under sin tid Oxford i motsats till vad han själv hävdade deltog i antiamerikanska aktiviteter och dessutom levde ett tydligt hippieinspirerat liv. Medan ameri-

kanska soldater dog för kommunisternas kulor i Indokina, skanderade den blivande presidenten och hans vänner i England slogans som "Ho, Ho, Ho Chi Minh, the NLF [Vietcong] Are Gonna Win".

Vänsteraktivisten

Washington Times avslöjade vidare att Clinton företagit en "40-dagars tågresa genom Sverige, Finland, Sovjetunionen och Tjeckoslovakien". Trots att Clintons budget var begränsad – hans stipendium gav honom 2760 dollar per år för omkostnader i samband med studierna – reste han till Moskva och bodde enligt tidningsuppgifterna "på ett av Moskvas dyrare hotell – National, som vid denna tid favoriserades av den sovjetiska eliten".

Också den brittiska tidningen Sunday Times publicerade uppgifter som var besvärande för presidentkandidaten Clinton. Således deltog den unge Clinton i möten som anordnades av Group 68, en gruppering amerikanska så kallade fredsaktivister som understöddes av det prosovjetiska brittiska fredsrådet.

Den amerikanske publicisten R. Emmett Tyrrell, Jr., utgivare av den konservativa tidskriften *The American Spectator*, har närmare undersökt Clintons förhållanden bakom järnridån. Det visade sig att Clinton i Prag bott hemma hos Bedrich Kopold och dennes maka, båda medlemmar av den kommunistiska makteliten i dåvarande Tjeckoslovakien som var en av de hårdaste diktaturerna i det sovjetstyrda östblocket. "Clinton hade anlänt från Moskva den 5 januari 1970", konstaterar Tyrrell i sin bästsäljande bok *Boy Clinton – The Political Biography* (Washington 1996). "Det var endast två år tidigare som sovjetiska tanks ledde fem arméer från Warszawapakten i undertryckandet av Dubceks reformistiska regering... Det finns inga bevis för att Clintons resa arrangerades av den sovjetiska underrättelsetjänsten. Vad som är klart är att unge Clinton inte var ännu en i raden av rödblodiga amerikanska studenter. Han var i hög grad en del av den sentimentala vänstern. Sådant var hans nätverk av bekantskaper att han också bakom järnridån fann sig själv omgiven av utopias sentimentala förespråkare."

Inte ens det faktum att sonen Jan Kopold, som Clinton lärt känna i Oxford, troligen mördades av kommunisterna fick makarna Kopold att ändra sig politiskt.

Moskvas man?

Det är inte helt orimligt att tänka sig möjligheten, att Bill Clinton från tidiga ungdomsåren var en ideologiskt övertygad marxist-leninist som lärer sig med Moskva för att med dess stöd avancera det till det

amerikanska samhällets höjder. Det har skrivits flera politiska thrillers på det temat, till exempel *The Red President* där Martin Gross skildrar hur det amerikanska folket valt en president som är "ung och intelligent, karismatisk och medlidsam... Men bakom det smidiga yttre är han den ultimata spionen... Sovjets perfekta spion... en agent med en förödande mission."

Det mesta tyder väl på att William Jefferson Blythe Clinton inte var/är en rysk "mullvad" av beskrivet slag. Tyrrell har förmodligen rätt i att Clinton snarare var ett slags sentimental socialist utan någon "hård" politisk övertygelse. För detta talar också att Clinton, särskilt under senare delen av sin tid i Vita huset, fört en pragmatisk politik där den gemensamma nämnaren får anses vara vadhelst som är

Hillary Rodham Clinton svär som en sjöman över Bills snedsprång men står ut med honom på grund av den politiska makt han ger henne.

ägnat att gagna Bill Clintons intressen. Den enda "hårda" övertygelse som kan förmärkas torde vara fasthållandet vid en abortvänlig linje, där presidenten exempelvis lagt in sitt veto mot senatens beslut att förbjuda den extrema (och i Sverige förbjudna) abortmetod som går under benämningen *partial birth abortion*.

Och även om Clinton faktiskt en gång skulle ha varit Moskvas handgångne man, så är detta numera mest av akademiskt intresse, eftersom sovjetimperiet brakade ihop redan innan Clinton påbörjade sin presidentvalskampanj 1992. Då är det sannolikt mer fruktbart att studera det inflytande Clintons hustru, Hillary Rodham Clinton, varit i tillfälle att utöva på sin make genom åren. Detta inflytande har stundom ansetts vara så betydande, att somliga talat om "president Clinton och hennes man".

Hillary föddes i Park Ridge, Illinois 1947. När hon 1965 lämnade hemstaden för att studera vid Wellesley-universitetet anses hon ha varit en "Goldwater-konservativ".

Vid Wellesley kom hennes politiska utsyn att i hög grad förändras, och när hon 1969 fick förtroendet att hålla årets promotions-tal som studenternas representant var hon en uppenbar vänsterradikal.

Småningom kom Hillary Rodham vid Yale Law School i beröring med Bill Clinton. Vid Yale kom hon att bli mycket aktiv inom ramen för den vänsterinriktade aktivismen och polemiken. De som kommer ihåg Hillary från den tiden säger att hon ledde studentprotester mot i stort sett allting – från Vietnamkriget till bristen på tampongautomater i damtoaletterna vid Yale. Parallellt därmed ingick hon i redaktionen för den vänsterinriktade juridisk-politiska kvartalstidskriften *Yale Review of Law and Social Action*.

Hillary Rodham kom särskilt att engagera sig i frågor rörande "barnens rättigheter i samhället" och gjorde sig känd för sina långtgående åsikter. Under sin tid som presidentfru har hon stundom gjort försök att framstå som en föredömlig amerikansk maka och mor av traditionellt snitt, men under ytan lyser cynismen igenom. I sin artikel "Children Under the Law" (som omtrycktes i *Harvard Educational Review* 1982) liknar hon familjeinstitutionen vid slaveri.

I likhet med sin make var Hillary framgångsrik i sin yrkeskarriär, och när hon flyttade in i Vita huset 1992 innehade hon flera högt avlönade styrelseposter i olika privata företag.

Hillarys vrede

Det står klart att ordinär äktenskaplig kärlek inte är det viktigaste elementet i det äktenskap som ingicks mellan Bill Clinton och Hillary Clinton den 11 oktober 1975. De båda makarnas fotogeniska handhållande mitt i de värsta stormarna torde bara lura de enfaldigaste observatörerna. Clintons livvakter från guvernörstiden i Arkansas (1979-81/1984-92) har värtaligt vittnat om Hillarys vredesutbrott i samband med makens otaliga och nästan alltid genomskinliga kvinnoaffärer, vilka han inte förmått avhålla sig ifrån ens i Vita huset.

Det clintonska äktenskapet är ett resonemangsparti mellan två i grunden radikala politiker som båda brinner av maktbegär och där Hillary sannolikt är den viljestarkaste. Så länge Bill Clinton har möjlighet att utöva politisk makt av hög dignitet – vilket han gjort från och med

tiden som statsåklagare i Arkansas 1977-79 - har Hillary visat sig beredd att överse med alla snedsteg, av vilka Lewinsky-affären bara utgör ett av de senaste (och mest puerila).

Den undersökande journalisten David Brock skrev 1994 en banbrytande artikel i *The American Spectator* om Clintons amorösa äventyr som delstatsguvernör. Dessa var allmänt kända redan under den tid de begicks, men orsaken till att de då inte vann allmän burskap har spekulerats vara medias självvranssakan sedan avslöjanden om den liberale senatoren Gary Harts utomäktenskapliga förbindelser med fotomodellen Donna Rice 1987 lett till hans politiska fall. Det mediala vänsteretablissemanget var helt enkelt inte intresserat av att igen "sabba det" för en ung, lovande radikal politiker med presidentförhoppningar. En minoritet självständiga reportrar fortsatte dock hålla ett öga på guvernör Clintons eskapader, vilket småningom ledde fram till avslöjandet att Clinton haft ihop det med förra cabaretsångerskan Gennifer Flowers.

Flowers hävdar att deras förhållande varade i tolv år, medan Clinton därtill nödd och tvungen påstod att han var otrogen med Gennifer en enda gång...

David Brock ägnade åtskillig tid åt att intervjua fyra av Clintons livvakter (så kallade *state troopers*, anställda av delstaten Arkansas) under guvernörstiden i Little Rock och därefter. Av dessa fyra valde Larry Patterson och Roger Perry att gå ut under egna namn med uppgifterna om framförallt Clintons kvinnohistorier. Clinton verkar för övrigt ha lika stor aptit på mat som på kvinnor. Vittnen har sett Clinton på kort tid mumsa upp ett helt äpple inklusive skaft, kärnor och kärnhus samt sätta i sig en stor bakad potatis i två tuggor:

-Jag har aldrig sett maken, kommenterade Roger Perry.

Alla dessa kvinnor...

Under Clintons sammanlagt tolv år som Arkansas guvernör såg livvakterna sin arbetsgivare i komprometterande situationer tillsammans med kvinnor dussintals gånger - i bilar, på hotellrum, i guvernörsresidenset, hemma hos kvinnorna och så vidare. Clinton lät sig med förkärlek utsättas för oralsex enligt den hemsnickrade (och typsikt clintonska) bortförklaringen, att det då egentligen inte

Skandaler, skandaler... Bill Clinton har förvandlat det amerikanska presidentämbetet till en ovärdig cirkus, där mer kreativitet gått åt till att ljuga och luras än att skapa ny politik... (Collage: Tommy Hansson)

är fråga om sexuellt umgänge/äktenskapsbrott.

David Brock (som senare bad makarna Clinton om ursäkt för sina kritiska skrivelser) redogör så för vilka roller livvakterna tvingades spela: "De sade att deras insatser bestod av allt från att avlägsna make-up från hans skjortkrage till att vara 'Hillary-vakter' medan Clinton förlustade sig, till att ordna sexmöten i hotellrum och parkeringsplatser, till att smugla in kvinnor i guvernörsresidenset medan Hillary och [dottern] Chelsea sov."

Förutom Gennifer Flowers skall Clinton enligt sina anställda ha haft följande långvariga förhållanden från 1987 och framåt: med en anställd på guvernörens kontor; med hustrun till en prominent domare; med en jurist i Arkansas som Clinton belönade med en domarbefattning; med en lokal reporter; med en kvinnlig tjänsteman i Arkansas delstatsförvaltning; samt med en kosmetikasäljare i Little Rock. Därtill kommer från 1987 till tidigt under 1993 en lång rad andra kvinnor på en mer tillfällig

basis. (Monica Lewinsky uppgav på en bandad telefonkonversation med Linda Tripp att Clinton hade pågående affärer med fem andra kvinnor samtidigt som han underhöll Lewinskys romantiska illusioner).

Clinton träffade många av sina kvinnor i samband med representation och resor, och ofta var det livvakterna som tillhölls att arrangera dessa möten och se till att de hölls hemliga. Brock omnämner en av dessa kvinnor som "Paula", vilken Clinton fick upp ögonen för i receptionen på Hotel Excelsior i Little Rock. En av Clintons *state troopers* fick i uppdrag att hämta kvinnan från hennes arbetsplats i hotellreceptionen till Clintons rum, där Clinton blottade sig med byxorna nerhasade och bad kvinnan tillfredsställa honom. Hon vågrade och kände sig kränkt.

Till skillnad från så många andra av föremålen för Clintons lustar kände sig Paula Corbin Jones inte tillräckligt imponerad av Clintons guvernörstitel för att finna sig i hans sexuella trakasserier. Hon

beslöt sig i stället, därtill uppbackad av sin make och av juridisk expertis, att driva frågan rättsligt med omfattande skrivelser som följd. Clinton och hans stab kände sig slutligen så besvärade av detta att de valde att ersätta Paula Jones med omkring sju miljoner kronor ur Clintons egen kassa.

Etisk korruption

Hillary Clinton har utan tvivel varit bittert medveten om vad som pågått och utgöt, enligt livvakternas vittnesmål, regelbundet sin vredes skålar över maken i form av ett osannolikt grovkornigt språk. Enligt ett ögonvittne avbröt Hillary vid ett tillfälle makens samtal med en attraktiv dam med de kärnfulla orden:

—Kom igen, Bill, och dra in kuken. Du kan inte knulla henne här.

Hillary Clinton var alltså allt annat än glad åt makens patologiska snedsprång men var och är uppenbarligen beredd att överse med dem för den allt försonande, politiska maktens skull. Hennes eget enda förmodade utomäktenskapliga förhållande var med framlidne presidentrådgivaren Vincent Foster, en barndomsvän till Clinton från Arkansas.

Bill Clintons apologeter, inklusive de många supportrarna bland filmfolket i Hollywood, brukar hävda att presidentens sexuella snedsprång är en privatsak mellan honom och hans hustru och att huvudsaken är att han sköter sitt jobb som president. Och det är ju ändå "bara om sex", där äktenskapsbrott och otrohet enligt det vackra Hollywood-folkets moraliska måttstock tillhör den grå vardagen och där lögn är förklarliga. Detta är en felsyn. Ty Bill Clinton är inte en vanlig amerikan eller ens en Hollywood-aktör. Han är För-enta staternas president och som sådan ledare för världens ledande demokrati och mäktigaste stat. När en person i den ställningen ägnar sig åt den här typen av aktiviteter krävs en komplicerad mörklägningsapparat och en härva av lögn och halvsanningar, såväl från Clinton själv som från hans familj, anställda, kabinetsministrar och en rad andra högt uppsatta individer.

Följden av Clintons utomäktenskapliga övningar från och med tiden som statsåklagare i Arkansas för 20 år sedan och framåt har blivit att han tvingats tubba sina närmaste, sina vänner, sina underlydande och sina anställda att ljuga och neka i en rad sammanhang. Handlingar av detta be-

klagliga slag ger i sig själva upphov till etisk korruption, deformerar den moraliska atmosfären kring maktavaren i fråga och sprider sig sedan ut i samhället som ringar på vattnet.

Dixiemaffian

För att kunna ägna sig åt sin depraverade favoritsysselsättning har Bill Clinton således vävt in sig själv, sin familj och sina underlydande i en väv av lögn. Att han kommer från Arkansas i den amerikanska södern har härvidlag underlättat.

William Jefferson Blythe Clinton föddes i lilla Hope i Arkansas i början av 1946 som son till Virginia Cassidy Kelley och William Jefferson Blythe (Bill föddes tre månader efter faderns död). Han anses ha ärvt moderns intelligens, förbindlighet, aptit på nöjen och behov av att vara till lags. Var han fått sin obeslutsamhet, ytlighet och promiskuösa fallenhet ifrån är mer oklart, eftersom pappan skall ha varit en gentleman.

Arkansas är en sydstat rik på naturresurser såsom naturgas, råolja, mineraler och billig arbetskraft. Att Arkansas trots detta förblivit en av USAs fattigaste delstater säger något om dess politiker. "Jag kan inte föreställa mig någon annan 1900-talspresident så genuint påverkad av hemstatens seder och bruk", skriver R. Emmett Tyrrell, Jr. som en karaktäristik av Clinton. Föga sensationellt valde Clinton att ta med sig en hel hopar gamla Arkansas-polare till Washington, D.C.: David Watkins, Patsy Thomasson, Bruce Lindsey, Webster Hubbell, Vincent Foster med flera, alla med ett eller annat lik i lasten och några med väntande domstolsförhandlingar och påföljande fängelsestraff.

Efter hand har amerikanerna och världen i övrigt sett dessa och andra namn passera revy i samband med större skandaler och tveksamheter såsom de populärt benämnda Whitwatergate, Troopergate, Waco-katastrofen, Filegate, Travelgate, Fosters mystiska död, Hillary Clintons på boskapshandel byggda förmögenhet etcetera.

Några av de mer bemärkta medlemmarna av den så kallade Dixiemaffian i Arkansas kunde Clinton inte ta med sig till Vita huset. Dit hör kycklingmagnaten Don Tyson från Tyson Foods, Inc. vilken skröt offentligt med hur han frikostigt understödde Clintons första guvernörsvals-

kampanj 1978 i utbyte mot Clintons löfte att höja maximivikten för fjäderfätransport på delstatsvägarna. Tyson var inte mindre skrytsam när han berättade, hur han överflyttat sitt stöd till Clintons framgångsrike republikanske medtävlare 1980 sedan Clinton misslyckats med att leva upp till sitt vallöfte.

En annan av Clintons obskyra Arkansas-kompisar var den brottslige affärsmannen Dan Lasater, vilken en gång anställde Bills narkotikamissbrukande halvbror Roger Clinton. Lasater åtalades och dömdes för narkotikabrott i mitten på 1980-talet och satt i fängelse i sex månader, innan han benådades av guvernör Clinton; det officiella nådeskålet var att Lasater eljest inte skulle få tillbaka sin jaktlicens. Clinton-vännen Patsy Thomasson drev Lasaters bolag under dennes fängelsevistelse. Det finns ett vittne som heter Patty-Anne Smith som såg Bill Clinton sniffa i sig en sträng kokain under en av Lasaters vilda fester.

Meena

Dan Lasater spelar slutligen en väsentlig roll i ytterligare ett av de skumraskerier, som är så ymnigt förekommande i samband med guvernör/president Clintons verksamhet. Lasater skall ha organiserat införseln av narkotikalaster från Centralamerika till Meena flygfältet i Arkansas i samband med Bush-administrationens hemliga vapenleveranser till Contrasgerillan i Nicaragua. Pilot var Barry Seal, som sedan mördades under mystiska omständigheter.

Men affären offentliggjordes genom vittnesmål av L.D. Brown, en av guvernör Clintons mest betrodda *state troopers*. När Brown, uppskakad, berättade för Clinton att Seal tog in narkotika till Meena skall den senare ha svarat:

—Det är Lasaters deal, det är Lasaters deal.

His cheating heart... Clinton i en vanlig pose enligt The American Spectators tecknare (januari 1994).

Fidel Castros förlängda armar

Av Alexis Gainza Solenzal & Carlos Manuel Estefania Aulet

För de flesta av Nordens medborgare betyder sommarsäsongen avkoppling från arbetet. För Castros förlängda armar är den dock en av de livligaste perioderna. Särskilt för vänskapsföreningen Svensk-kubanska föreningen. "Vänskapsföreningen" rekryterar då folk för den så kallade Nordiska brigaden.

Vi stöter på annonser i den spanktalande Castro-trogna tidskriften *Liberación* (1998-06-15, s. 35). Annonserna ser lockande ut: "Arbete, studiebesök, bostad i staden Santa Clara. Mellan den 1 och den 28 juli. 10 700 kronor från Köpenhamn". År 1996 jubilerade Svensk-kubanska föreningen, då den högljutt firade 30 års medlöperi. Då gav Eva Björklund, dess "grundare och mångåriga ordförande", ett tal. (sidorna 8-9). Bland annat hyllade hon de nordiska brigaderna, samt betonade att "dessa brigadörer kom att bli de kommande aktivisterna i föreningens arbete hemma".

Bläddrar man igenom föreningens tidskrift *Kuba*, inser man att Björklund hade rätt: brigadörerna förvandlas efter hemkomsten till aktivister. Jo, till och med propagandister åt Castro, rentav medlöpare. Vi kan återge några skamliga utdrag från 90-talets brigadörers uttalande. Lars Siggeli, från Hassellakollektivet på Gotland, berättar om mötet i ungomunismernas stora manifestation "Sí por Cuba" på Revolutionsplatsen i Havanna, där

Máximo Líder "oväntat" dök upp:

"Man kunde inte låta bli att tänka på det man läser i tidningarna hemma: Fidel Castro har inte folkets stöd. Alla blir utkommenderade på massmöten. När man får möjlighet att vara närvarande på en manifestation av det här slaget och är en av alla entusiastiska är det svårt att se något annat än att detta är ett verkligt stöd och ett riktigt engagemang. När man dessutom, som vi fått möjlighet till, mött en massa människor som öppet uttalar sitt stöd för revolutionen och den förändring den innebär, är det ännu svårare att tänka sig att det här skulle kunna förändras på samma sätt som skett i öst" (2/93, s. 19).

"Gästfrihetens teknik"

Brigadören Tomas Andersson förverkligade också sin dröm om att "få uppleva ön, där man trots omvälvningar fortsätter att kämpa för socialismen och ett mänskligt samhälle" (2/95, s. 16).

Före detta brigadörer rekommenderade Anita Östling att hänga med på en brigadresa: "Jag hade aldrig varit på Kuba förut. Människor som jag litat på och som varit på brigad sade att det är ett bra sätt att åka när man åker för första gången och när man vill se litet mer och tränga sig djupare" (4/96).

Vad får egentligen brigadörerna se under sin Kuba-resa? Brigadörerna slussas vanligtvis in i Campamento Julio Antonio Mella. Arbete och utflykter skiftar varandra. De gör studiebesök på skolor, sjukhem, daghem, Kommittéerna för revolutionens försvar. Kanske besöker de ICAP,

Kubanska Institutet för vänskap mellan folken, eller Revolutionsmuséet. "Vi var där i tre veckor med ett fullmatat program", som en av brigadörerna uttryckte det.

Hela detta politiska arrangemang, en blandning av politisk turism och indoktrineringsarbete, ordnas hela tiden uppifrån, av maktavarna. Gästerna underkastades det som Paul Hollander i sin berömda bok *Political Pilgrims* kallade för "gästfrihetsteknik". Självklart upptäcker inte brigadörerna under tre veckor de förtryckarmekanismer regimen använder sig av för att hålla ett helt folk i schack. Dessa mekanismer har ju byggts och sofistikerats under 40 år, och inte alltid lyckas man avslöja dem med blotta ögat.

Men vad visas inte upp för brigadörerna? Nordiska resenärer besöker till exempel inte Villa Marista, statssäkerhetstjänstens huvudkvarter i Havanna. I denna tropiska Lubjanka fängslas, förnedras, förhöras och utsätts för tortyr fosterlandets tappreste söner, det vill säga oppositionella. Dessa oppositionella hade tillräckligt civilkurage för att opponera sig mot regimen, på samma sätt som kanske brigadörerna motsätter sig samhällssystemet i Sverige – men utan att erfarå liknande konsekvenser.

På säkerhetstjänstens högkvarter, som i framtiden säkert blir ett museum liknande Stasi-anläggningar i dagens Östtyskland, koncentreras sig förtryckapparatusens mest råa och brutala krafter. I dess dystra celler tillämpar bödlarna med pedantisk stränghet de förhörsmetoder de lärde sig i sovjetiska akademier och dess satellitstater för att bryta sönder rättvisekämparnas djupa övertygelser. Här använder förhørsledare sig av de mest raffinerade förhörsmetoder från KGB för att tvinga fram fångarnas vittnesmål!

Fängelseön

Pilgrimerna besöker inte heller de kubanska fängelserna. De vet inte att de täcker hela ön! Manto Negro, Combinado del Este, Kilo 8, El Pitirre... Och att dessas antal överträffar antal skolor och sjukhus tillsammans. De ser inte samvetsfångarnas blödande bultande på grund av fängelsevaktarnas överdrivna gemenhet. Inte heller den törst och hunger som fång-

Olof Palme och Pierre Schori gick i spetsen för Sveriges Kuba-vänliga linje på 70- och 80-talen. Här syns de jämte Castro sysselsatta med vapenövningar under Palmes statsbesök på Kuba 1975.

arna utsätts för på grund av sina protestaktioner. De ser inte mödrar till dessa arvingar av José Martí, Kubas självständighetskämp, gråta blodstårar, därför att deras söner bor i ovissheten.

De erfar inte de små barn (och stora) som förnekar sina föräldrar för att revolutionen (makten) bett dem om det: att uppoffra de mest älskade, de som satt en till liv. De ser inte hur dessa helt oskyldiga barn, då de besöker sina pappor och mammor i fängelsehålor, gråter i föräldrarnas mörka famn. De ser inte hur dessa barn blir mobbade i skolorna, hur både kompisarna och lärarna kallar dem för söner till "maskar" (*gusanos*), kontrarevolutionärer!

Medlöpare träffar inte heller offer för främmande krig. De möter inte landets tusentals änkor, vars älskade män stupade på de avlägsna slagfälten, i helt tokiga äventyr. I Angola, Etiopien, Somalia, Kongo, El Salvador, Nicaragua, Colombia, Mellanöstern etcetera. De förstår inte att Kuba egentligen är ett land av hjältar och att ett sådant land bara kan underkuvas med terror, med hänsynslös synlig och osynlig terror! De träffar inte någon pacifistisk rörelse, som den som stoppade Vietnamkriget, ty sådana är förbjudna på Kuba.

De ser inte i ögonen de tusentals barn som blivit föräldralösa till följd av detta sanslösa krigande i världens brännpunkter. De träffar inte de män vars knän skakade, då avresan till slagfältet närmade sig och de vägrade fara till dödens möte eller helt enkelt vägrade döda andra män från tredje världen. Dessa vanliga män blev stigmatiserade för hela sitt liv, och aldrig mera – vilket övergrepp – kunde de räta på ryggen i hemlandet. De möter inte dem som flög till kriget, inte av övertygelse, utan för att garantera sin fortsatta integritet, samt undvika att deras barn skulle bli segregerade i det förtryckta landet.

Båtflyktningarna

Pilgrimerna träffar inte båtflyktningarna! De möter inte de otaliga personer vars släktingar i desperation kastade sig ut i havet men inte lyckades korsa Florida-sundet: de antingen drunknade eller blev uppätta av hajar. De nordiska romantikerna begriper inte att det inte är ett tecken på feighet och förräderi att ge sig iväg, vilket maktavarna vill att omvärlden ska tro på. Att föredra att fly landet genom att riskera livet i stället för att visa regimen motstånd är, tvärtom, ett tecken på motståndarens, det vill säga partistatens,

grymhet och frånvaro av några som helst skrupler.

Brigadörerna kräver inte av de regerande statistiken över detta tysta folkmord, ty de regerande ser till att människorättsaktivister inte samlar in en liknande statistik! Kubaresenärer reser inte till kusten och inspekterar i vilka eländiga farkoster människor kan vara kapabla att riskera sina liv för att återfå friheten och framtids-tron.

Brigadörerna smakar inte på andra sorters brigader, vilka inte precis kombinerar turismen med politiken, de så kallade Brigadas de Respuesta Rápida (Brigader för snabbt svar). Dessa paramilitära brigader skapades i början av 90-talet av de regerande för att hålla nere protester mot det rådande förtrycket. Brigadörerna förstår inte att dessa uniformerade "kontingentarbetare" dirigeras av de vältränade Kubas Beväpnade revolutionära styrkor (Fuerzas Armadas Revolucionarias), samt de av folket mest fruktade Speciella trupper (Tropas Especiales), vilka bussar fanatiska Castro-anhängare på olikänkande.

De inser inte att regimen vill visa omvärlden att det är folket, vanliga människor, de som med koreografisk exaktet angriper de som vågar protestera! Nordiska brigaden ser inte kvällsmötena där maktavare visar vilken person skall angripas, var och hur, samt att angripare har myndigheternas stöd och samtycke. Brigadörerna behöver inte känna batongernas slag i sina ryggar, som kubanska ungdomar fick uppleva under upproret i Havanna 1994. Och inte heller lämna upprorens fält med brutna ben och/eller armar för att sedan bli kastade i fängelse!

Brigadörerna träffar inte heller de modiga oppositionella, vilka maktavarna med alla medel söker tysta ner. De bekantar sig inte med de oberoende journalisterna, sanningens förmedlare i lögnens rike. Inte heller med de oberoende pedagoger, vilka sätter sitt verk på spel för att avdoktrinera utbildningen och försvara barnens rättigheter. De möter inte de oberoende advokater som drömmer om en hederlig rättsstat.

De samtalar inte med de oberoende ekonomer, som inte är rädda för att säga att det rådande ekonomiska systemet är ett förträffligt fiasko. De ignorerar de fria fackföreningsföreträdare, som dagligen ser hur utländska företagare i samröre med enväldet håller en röstlös arbetarklass underkuvad. Inte heller företrädare för underjordiska politiska partier som strävar

efter en verklig demokrati med tolerans och flerpartisystem. De hör inte människorättsaktivister, som vill ha ett fosterland där landets yttersta lag blir respekten för människans fullständiga värdighet. De träffar inte de oberoende läkarna, som kämpar för att man skall respektera allas rätt till hälso- och sjukvård oavsett politiska övertygelser. De erfar inte heller social isolering och trakasserier mot alla dessa människor!

Pilgrimerna åker inte till Kuba för att så demokratins frö, för att visa maktavarna att det finns andra sätt, mera civiliserade sätt, att bygga upp och regera en stat. De far inte till vårt fosterland för att ansikte mot ansikte kräva att de regerande böjer sig inför människornas medfödda rätt till frihet. Kubaromantikerna tar inte i sin famn de modiga oppositionella, eller uppmanar dem att fortsätta kampen mot tyrannen eller att visa upp sin solidaritet. Brigadörerna engagerar sig i ett spel som legitimerar ett system med en Villa Marista, ett Gulag-system, tusentals oskyldigt dödade legosoldater i främmande krig, otaliga föräldralösa barn, tusentals försvunna båtflyktningar, förtryckta oppositionella, paramilitära organisationer och ett helt folk i skräck.

Fidel Castro skyldig!

Nordiska brigaden gör egentligen inte någon nytta för Kuba. Den ockuperar med sin "kostnadsfria" arbetskraft arbetsplatserna i ett land där arbetslösheten dagligen växer. Den sprider över hela världen en bild av Kuba, som har litet eller ingenting att göra med vad som i själva verket händer där. Vill vi då att Nordiska brigaden upphör? Inte!

Vi vill att dess medlemsantal till och med fördubblas. Men att medlemmarna verkligen bryter sönder det kubanska folkets isolering, vars främste skyldige är Fidel Castro. Att de verkligen förvandlas till solidaritetsaktivister. Vi vill dock att de ska leva hos vanliga kubanska familjer, inte hos de familjer staten tilldelar dem. Vi vill dock att de pengar de spenderar på sådana resor inte hamnar i statens händer eller i de utländska hotellen. Vi vill att de träffar regimkritikerna och i stället för att upprepa förtryckarnas lögn blir rösten för ett folk som under 40 år inte tillåtit att prata fritt!

Artikelförfattarna är samordnare resp. chefredaktör för tidskriften Cuba Nuestra.

Våld i TV - ett hot mot civilisationen?

Av Allan C. Brownfeld

Vi lever i en tid när män och kvinnor gör sitt bästa för att undgå ansvar för sina handlingar. Det finns alltid en eller annan "orsak" till fel som begås, och en eller annan ursäkt för att förövaren skall gå fri. Några har till och med gått så långt som att hävda, att det i själva verket inte finns någon legitim måttstock för rätt och fel med vilken handlingar kan bedömas.

De människor som kontrollerar program-sättningen i våra televisionskanaler har mycket att stå till svars för gentemot dem som alljämt anser, att människor har ett ansvar för resultatet av sina handlingar. Efter den senaste rundan av döds-skjutningar vid skolor i Oregon, deklarerade president Clinton att sådana handlingar "är symptomatiska för en kultur i förändring som gör våra barn okänsliga för våld".

Tondringar har sett hundratals mord på television, bio och videospel innan de har gått ut gymnasieskolan. I fallet Oregon sades den 15-åriga åtalade Kipland Kinkel av vänner ha lyssnat till musik av Marilyn Manson, som hävdar att han är Antikrist. På sin Internet-anslutning har Kinkel bland annat beskrivit sina hobbies som "rollspel, hårdrock, våldsamma tecknade serier på TV, sockrade flingor, kasta sten på bilar och våldsamma serietidningar".

Tecknat våld

En nyligen publicerad treårsstudie av våld på TV drog slutsatsen att "förhärlikt våld" - den sort som anses vara skadligast för tittare - förblir högfrekvent, detta oavsett serieindustrins löften om att åtgärda problemet. Forskare vid Stanford, University of North Carolina och University of California (UCLA) vid Santa Barbara undersökte 9000 timmars televisionsprogram och fann att 61 procent av programmen som undersöktes förra året innehöll våld.

"Det är möjligt att vi någon gång kommer att få uppleva några förändringar efter allt som talats om TV-våld, men det har vi inte sett ännu", säger Brian Wilcox, chef

för Center for Children, Families and the Law vid University of Nebraska och en av studiens rådgivare. "Det finns några mycket starka krafter som motarbetar en förändring". Bland sådana krafter kan nämnas en intensiv tävling om tittarna.

Studien fann att våld vars konsekvenser inte framställs i stort sett hållit sig på samma nivå under de tre år som studien omspänner. Sådant "förhärlikt" våld är det som enligt forskarna är skadligast för tittare, eftersom det vidarebefordrar budskapet att våld förorskar litet lidande. Rapporten säger att TV-programmen ofta misslyckas med att visa konsekvenser såsom straff för gärningsmännen eller mentalt alternativt fysiskt obehag som offren utsätts för.

"Studien bekräftar definitivt att TV framställer våld på ett sätt som ökar risken för inlärning av aggressiva attityder", deklarerade American Medical Association (AMA) i ett uttalande. "AMA håller våld

TV-utbudet tycks urarta alltmera i riktning mot destruktivt underhållningsvåld och spektakulära shower med mänsklig förnedring som viktig ingrediens.

för att vara ett större nationellt hälsoproblem och televisionen för att vara en viktig bidragande faktor".

Av särskilt intresse är våldsnivån i tecknade serier som vänder sig till de yngsta tittarna. Power Rangers och Teen-Age Mutant Ninja Turtles kan vara bland de värsta exemplen om man får tro Barbara Wilson, professor vid University of California i Santa Barbara: "Mycket av TV-våldet förövas av goda rollgestalter. Fysisk aggression ursäktas på televisionen och bestraffas aldrig i handlingen".

"Många barnprogram har bara en typ av handling", påpekar Stanford-professorn Donald Roberts. "Den består i en jakt och en fight, följda av ännu en jakt och fight".

Brev från

Washington

Springers perversa show

Våld blir särskilt försåtligt, hävdas det, när förövarna är attraktiva rollgestalter som slåss för en god sak. 40 procent av de våldsamma incidenterna initierades av gestalter som är attraktiva förebilder. Sällan framställer barnprogram våldets otrevliga konsekvenser. I själva verket inkluderar 40 procent av de våldsamma scenerna humor. Mer än hälften av de våldsamma händelserna omfattar aggression som skulle vara dödlig eller förorsaka invaliditet om den skulle inträffa i verkliga livet.

"Risken är", framhåller Dale Kunkel vid UCLA, "att barn lär sig att våld är önskvärt, nödvändigt och ett smärtfritt sätt att lösa konflikter".

Ett växande bekymmer är den popularitet som vederfars pratshower av typ "The Jerry Springer Show", vilken nu är den högst rankade, syndikerade show som går på dagtid. "Säsongen 1997-98 kommer utan tvivel att ihågkommas som Jerry Springers år", skrev Marc Berman vid Saltel, ett TV-forskningsföretag, i ett memorandum till sina klientstationer. "Den är den snabbast växande showen någonsin i syndikatsammanhang".

Barbara Lippert rapporterade om Springer-showen på följande sätt i *New York Magazine*: "Jerry Springer är det första programmet i historien som toppar tittarundersökningarna genom att fokusera på perversa trianglar... En sorts regnbågskoalition av mellanrasliga, homo-, hetero- och bisexuella trianglar och rek-

(Fortsättning på sidan 17)

Amerikansk antikommunism

När professor Richard Gid Powers bok *Not Without Honour – The History of American Anticommunism* kom ut 1995 väckte den berättigad uppmärksamhet. För första gången fanns nu en massiv och sansad bok om amerikansk antikommunism, som konstaterade att bilden av en högerextrem hysterisk rörelse, som vänstern gärna beskrev den som, inte existerade. I själva verket rörde det sig om en kamp mot kommunismen buren av ett brett spektrum av amerikaner – judar, protestanter, svarta, katoliker, socialister, fackföreningsledare och, naturligtvis, konservativa.

Nu har professor Powers bok kommit som paperback (Yale University Press, New Haven och London, 1998, 544 sidor, £ 12.99) och det är på tiden att den uppmärksammas också i Sverige. Boken fick mycket beröm vid den ursprungliga publiceringen 1995.

Det är kanske inte så många som minns att vänstern i USA på 1960-talet förde en enveten kampanj för att likställa alla antikommunisterna med politiska högerextremister. Det var bland annat den kampanjen som ledde till republikanernas valnederlag 1964, då senator Barry Goldwater var presidentkandidat.

När vi nu sitter med facit i hand och vet att Lenin var en massmördare och det sovjetiska kommunistpartiet en kriminell organisation snarare än ett politiskt parti, måste vänsterns svartmålning betraktas som framgångsrik. Men Kennedy-administrationen, med inte så djupa kunskaper om kommunistisk ideologi, strategi och taktik, kom att påverkas av vänsterns nidsbild och en kampanj av Arkansas-senatorn William J. Fulbright. Innan dess hade det funnits ett omfattande program inom det amerikanska försvaret och vid skolor och universitet om kommunismen och hotet mot den demokratiska världen. Fulbright hävdade nu i ett memorandum att upplysningsverksamheten infiltrerats av högerextremister. Resultatet blev att regeringen började förhandspröva vad ledande militärer yttrade om Sovjetunionen och kommunismen. Skolor och universitet började dra öronen åt sig och plötsligt var det inte lika självklart med informationskurser om kommunismen och Sovjetunionen.

Vad man saknar i Powers bok är en

Ronald Reagan, USAs president 1981-88, spelade en viktig roll i den amerikanska antikommunismen.

beskrivning av det arbete som i det tysta pågick i USA för att skapa en motvikt till Sovjets politiska och psykologiska krigföring trots ointresset från regeringen.

Den så kallade Orlandokommittén (Orlando, Florida) hade vid 1950-talets slut utarbetat ett koncept för en Frihetsakademi och en Frihetskommision som skulle bli ett slags amerikansk motsvarighet till Leninskolan i Moskva, ett West Point för utbildning i politisk och psykologisk krigföring. Förslaget introducerades i senaten 1960 och 1961 men självdog troligen på grund av Fulbrights och andras kampanj mot utbildning om kommunism och det sovjetiska hotet.

Man bör dock till exempel notera att redan 1955 hade brigadgeneralen David Sarnoff (då anställd vid Radio Corporation of America) sänt en PM till Vita huset om betydelsen av att USA förde en offensiv politik i det kalla kriget. Sarnoffs plan innehöll upprättandet av en motsvarighet till Joint Chiefs of Staff på det politiska krigets område, en Strategy Board for Political Defense. Här skulle finnas topprepresentanter för UD, Pentagon, CIA, USIA med flera.

Arbetet för att åstadkomma en akademi för utbildning i marxism-leninism, sovjetisk strategi med mera fortsatte emellertid. 1963 presenterade de amerikanska delstatsguvernörerna en rapport som krävde insatser på utbildningsområdet politisk och psykologisk krigföring. Det var Committee on Cold War Education of the National Governor's Conference (som bestod av guvernörerna i Florida, Indiana, Maine, North Carolina och Utah). Deras rapport

antogs enhälligt vid guvernörskonferensen 1963.

I rapporten konstaterade guvernörerna att utbildning i det kalla krigets motsättningar måste ske på tre områden:

(1) Den amerikanske medborgaren måste förstå vad det var han/hon kämpade för, styrkan av den frihet och demokrati som fanns i USA.

(2) Det var viktigt att han/hon insåg att Sovjet förde ett krig mot alla fria nationer inklusive USA. Det var viktigt med förståelse för taktik, strategi och målsättning för Sovjet i det kalla kriget.

(3) Varje amerikansk medborgare borde få sådan utbildning att han/hon kunde ta ställning till vad som bäst kunde göras på det individuella planet i den kampen.

American Security Council (ASC), en organisation som finansierades av 3 500 amerikanska industrier, kom att även i fortsättningen kräva utbildningsåtgärder om Sovjet och kommunistisk strategi och taktik.

Redan 1964 publicerade ASC ett program, Peace and Freedom Through Cold War Victory, som cirka 15 år innan Ronald Reagan valdes till president fastslog de principer som under 1980-talet kom att bli politisk verklighet. En av orsakerna till katastrofen i Grisbukten och nederlaget i Vietnam var att USA gick in i närmkamp med kommunistiska regimer utan att känna motståndaren tillräckligt väl.

Jag har här valt en aspekt på utbildningsverksamheten om det kalla kriget som ett område Powers glömt i sin bok. Den är annars mycket heltäckande och kan rekommenderas för läsare i Sverige som av en händelse tror att antikommunism i USA var det samma som mccarthyism.

President Reagans retoriska antikommunism och hans politiska program för seger i det kalla kriget var ett hån mot den vänster som i årtal framställt Alger Hiss, makarna Rosenberg och en rad andra Sovjetspioner som offer för antikommunismen. Inom filmindustrin framställdes sovjetspionerna i USA som "moraliska exempel".

När slutet kom för sovjetkommunismen 1991 teg man om de amerikanska antikommunisternas roll. Det framstod för vänstern som viktigt att förneka att de hade spelat någon som helst roll. Kollapsen skulle på intet sätt få ge antikommunisterna rätt. Det vore ju att medge att man fört

(Fortsättning på sidan 18)

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställt av Carl G. Holm och Tommy Hansson. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är en sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Lenins svenska anor

Vilket förlopp hade världshistorien fått om Lenin varit svensk? Frågan är inte så bisarr som den kan förefalla, ty bolsjevikrevolutionens fader hade faktiskt svenskt påbrå vilket framgår av Bengt Jangfeldts nya (och mycket läsvärda) bok *Svenska vägar till S:t Petersburg* (Trelleborg 1998).

Om Lenin vuxit upp i Sverige hade världshistorien sett annorlunda ut...

Vladimir Uljanov Lenins svenske anfader hette Carl Fredric Östedt, en väl förfaren guldsmed som anlände till Sankt Petersburg 1782. Jangfeldt beskriver släktskapet med Lenin på följande sätt (sidan 140): "Dottern [Östedts dotter] Anna fick i äktenskapet med en tysk köpman en dotter som gifte sig med läkaren och godsägaren Alexander Blank, en döpt jude. Deras dotter, Maria, gifte sig i sin tur med skoldirektorn Ilja Uljanov. I detta äktenskap föddes en pojke som skulle komma att ändra historiens lopp under namnet Vladimir Lenin."

Lenin var således barnbarns barnbarn till den svenske guldsmeden Carl Fredric Östedt.

Folktandvårdens byråkrati

Det finns en möjlighet att avanmäla ungdomar från den med skattemedel betalda folktandvården. Man skall därvid vända sig till en myndighet eller organisation

som går under beteckningen "tandvårdsstaben". En person som *Contra* varit i kontakt med ringde den 7 januari till tandvårdsstaben för att avanmäla sin i år 16-åriga son. När tandvårdsstabens representant fick reda på pojakens personnummer förklarade hon att någon avanmälan ej kunde göras. Orsak: avanmälan kan göras endast det år man fyller ojämnt år!

Samtalet fortsatte, och vår kontakt undrade klenroget om det möjligen var fråga om ett skämt. Men nej, så var faktiskt reglerna. Den enda möjligheten att kringgå reglerna var att tala med den privata tandläkare som skulle överta behandlingen av pojakens tänder; denne tandläkare kunde i sin tur fakturera tandvårdsstaben efter utförd behandling. Formellt måste pojken dock ligga kvar hos folktandvården.

Den här konstiga regeln har sannolikt tillkommit för att skydda folktandvården gentemot privat konkurrens, vilket har gett upphov till massor av byråkrati. Men vad bryr sig folktandvården om det?

Klimatmytologin

En av den den gröna vänsterns mest omhuldade kapphästar rör klimatet, som förklaras bli ständigt varmare till följd av mänsklig påverkan till följd av industrialismen. Nyktare bedömare hänvisar till att klimatet genom historien har undergått naturliga förändringar som inte har med människan att göra. Den senare tesen illustreras utmärkt väl av följande passager ur boken *Mot nya världar*, utgiven på Kooperativa förbundets bokförlag 1954:

"Därtill kommer att naturen själv har förändrats: den är i våra dagar inte längre lika sträng och kall som ännu på [John] Franklins eller [George Washington] De Longs tid. De nya mätningarna och observationerna har visat, att polarområdet håller på att bli mildare. Det område i Sibirien, där marken ständigt är frusen, har naggats i kanten och sedan 1850 vikit tillbaka mer än 50 kilometer mot norr. Labrador och Canada har varmare väder... Och den internationella isbergsbevakningen, som upprättades efter Titanic-katastrofen 1912, har fastslagit, att isbergsfaran är alltmer i avtagande."

Att klimat och väderlek har värmts upp sedan någon århundrade tillbaka är ovedersägligt. Just genom detta långa tidsper-

spektiv finns det all anledning att se med ytterlig skepsis på de gröna domedagsprofeterna, vilka på intet sätt har bevisat att klimatpåverkan i fråga är ett resultat av elaka industrialisters hänsynslöshet. Därmed finns heller ingen grund för långtgående internationella regelsystem utgående från klimatteoretikernas datorprojektioner.

I slutet av förra året hölls en världskonferens avseende den så kallade globala uppvärmningen i Buenos Aires, vilken krävde begränsad användning av fossilt bränsle. För att komma till konferensen, rapporterar *National Review*, bidrog deltagarna till att minst 1,7 miljoner gallons (över 6 miljoner liter) flygbränsle spyddes ut över den världsvida naturen...

Åklagare försöker stoppa det fria ordet

Den nya personuppgiftslagen har diskuterats flitigt. Den ger möjlighet för myndigheterna att med fullständigt godtycke jaga dem som har inopportuna åsikter. Nu är det emellertid inte så att personuppgiftslagen innebär någon större försämring på det här området. Det fick den välkände före detta företagaren Börje Ramsbro erfara veckan innan jul, när han åtalades för brott mot datalagen av åklagaren Ann-Marie Bergström.

Ramsbros livsverk, teknologiföretaget 3R gick honom ur händerna, i samband med finanskrisen. Nordbanken hade förlorat pengar på vansinniga fastighetsspekulationer och försökte rädda sig själv genom att säga upp lån även för välskötta företag. Ett av de företagen var System 3R och det hela slutade med att företaget kunde tas över av betrodda till Nordbanken.

Börje Ramsbro reagerade mot det som skedde och tillsammans med andra drabbade företagare startade han Bankrättsföreningen (tidigare Stiftelsen mot Nordbanken) som beskrivit Nordbankens ytterst tvivelaktiga metoder. På föreningens hemsida på Internet beskrivs flera fall i detalj, med angivande av namn för de ansvariga bankdirektörerna. En som misstydde till detta är Håkan Nordquist. Han har dock inte ansett sig kunna stämma Börje Ramsbro för förtal. Då skulle han nämligen hamna i situationen att han skulle kunna behöva bevisa att Börje Ramsbros påståenden om honom och Nordbanken är felaktiga. Och tittar man på dokumentationen på hemsidan är beläggen för Nord-

bankens övergrepp starka. Istället har Nordquist anmält Ramsbro för brott mot datalagen!

Åklagarmyndigheten och datainspektionen ställer nu snällt upp och levererar ett allmänt åtal. Inte för förtal av Nordquist, nej för att Nordquists namn nämns på Bankrättsföreningens hemsida. Ramsbro har enligt åklagaren gjort sig skyldig till det hemska brottet att ha fört ett dataregister utan föreskrivet tillstånd av Datainspektionen! Dataregistret består av att Nordquists namn nämns på hemsidan med några mindre fördelaktiga kommentarer. Och inte nog med det, genom att hemsidan finns på Internet, kan uppgifterna (om än på svenska) läsas i hela världen, dvs även utanför EU. Det gör Ramsbro till en än värre skurk, han har nämligen exporterat sitt redan olagliga dataregister.

Straffet är upp till ett års fängelse eller böter!!

Contra nämner ju här både Nordquist och Ramsbro vid namn. Uppgifterna finns också på Contras hemsida på nätet och kan därmed tankas ned från hela världen. Men det är inte något brott. Vi tillhör nämligen den nya eliten som – i motsats till vanliga sketna företagare som Börje Ramsbro – har yttrandefrihet på nätet. Contra bedriver nämligen journalistisk verksamhet!

Börje Ramsbro kallar sig nu frilansjournalist, för att slinka in under den nya privilegieparagrafen.

Kan man lita på vittneskonfrontationer?

En bok av Per Lindeberg har väckt uppmärksamhet under de senaste veckorna. Han hävdar att de visserligen formellt frikända, men ändå indirekt dömda, läkarna i ett omtalat styckmord på en prostituerad kvinna är oskyldiga. Han visar bland annat hur konfrontationen mellan nyckelvittnena – ett fotohandlarpar – och den misstänkte "allmänläkaren" manipulerats. Utan det utpekandet hade de två läkarna med största sannolikhet blivit frikända även reellt.

Vetenskapliga undersökningar visar nu att även korrekt genomförda konfrontationer är mycket bristfälliga som bevisning i rättegångar. Vid universitetet i Iowa genomförde två psykologer ett experiment. En videofilm visades, utan att ansiktet syns. Testpersonerna fick veta att mannen på filmen var mördare. De fick i uppdrag att peka ut mannen i en hög av porträtt-

foton. Mannen fanns inte med bland fotona. Ändå pekade samtliga 172 personer ut en misstänkt!

I USA frikändes nyligen 28 personer, som dömts och avtjänade straff. Den nya tekniken med genetiska fingeravtryck friade dem helt från de brott de fällts för. Intressant att notera var att 26 av de 28 hade pekats ut av ögonvittnen!

(Illustrerad Vetenskap)

Mein Kampf på svenska?

Förläggaren Kalle Hägglund, med gedigen bakgrund i den icke sovjettrogna bokstavs vänstern, gav för några år sedan på sitt förlag ut Adolf Hitlers "Mein Kampf". Hägglund menade att det var en viktig skrift som borde finnas tillgänglig på svenska, inte minst nu när det dyker upp nynazistiska rörelser även i vårt land, då är det angeläget att kunna gå till källan och avslöja nationalsocialismens ideologi. Boken har för övrigt med liknande syfte getts ut tidigare på svenska.

Enligt svensk lag har det länge varit fritt att utge skrifter 50 år efter författarens död. Den lagen ändrades dock nyligen till 70 år, som är den gräns som gäller i Tyskland. Därmed föll utgivningen av Hitlers bok under upphovsrätten och delstaten Bayern stämde Kalle Hägglund, krävde skadestånd och dessutom att boken skulle konfiskeras. Bayern ansåg sig nämligen vara rättighetshavare till Hitlers bok, eftersom rätten "konfiskerats" av de allierades tillfälliga administration efter Andra världskrigets slut.

Enligt svensk rätt kan emellertid immateriella rättigheter av det här slaget inte konfiskeras. När Bayern försökte sig på en liknande operation i Italien vägrade tingsrätten i Bologna att ens ta upp målet, eftersom anspråket var så uppenbart i strid mot italiensk lag. Det svenska målet vandrade dock genom tre instanser. Hovrätten struntade i svensk rätt och godkände den tyska konfiskationen och tillerkände därmed Bayern alla rättigheter. Beslutet väckte protester i vida kretsar, inte minst med tanke på de konsekvenser det skulle ha om främmande diktaturer gavs möjlighet att konfiskera till exempel oppositionella författares texter, med rättsverkningar över hela världen.

Högsta Domstolen valde att lyssna på de argumenten och avvisade Bayerns krav på att vara rättighetshavare. Dock

dömdes Kalle Hägglund ändå för brott mot upphovsrätten. Han hade inte skaffat den verkliga rättighetshavarens medgivande. Efter Hitlers självmord övergick rätten till hans syster, som medan hon var i livet uttalade att hon inte hade några invändningar mot att boken gavs ut. Dock har detta inte gått att dokumentera.

Kampen mot nationalsocialismen måste alltså i Sverige framöver föras utan tillgång till den viktigaste källskriften i frågan.

Hut går hem

Kommunfullmäktigeledamoten (vänsterpartiet) Daniel Sestrajic uppträdde på ett fullmäktigemöte i Malmö i november i T-shirt med röd stjärna på. Andra ledamöter undrade hur man kunde uppträda offentligt med den symbol som använts av både kinesiska och sovjetiska arméerna. Sestrajic fick också en offentlig tillsägelse inför hela församlingen av fullmäktiges socialdemokratiska ordförande Kjell-Arne Landgren.

(Göteborgs-Posten)

Fel tillfälle sluta registrera kommunister

År 1944 hade myndigheterna god kontroll över kommunister och nazister. Sammanlagt fanns 58 000 kommunister och 13 000 nazister registrerade. Det fanns också förteckningar över vilka som skulle interneras i samband med ett krigsutbrott. Ingen behöver väl tveka om vem kommunisterna eller nazisterna haft sin lojalitet med om Sovjet eller Tyskland gått till angrepp mot Sverige. Baltiska kommunister deltog lika tjänstvilligt i deportationen av landsmän till Sibirien som norska nazister medverkade när det gällde att skicka sina landsmän till koncentrationsläger.

När kriget var slut och nazismen krossad, men kommunismen på frammarsch, upphörde det svenska försvaret med registreringen av – kommunister! Registreringen av nazister fortsatte dock, trots att det inte fanns någon fiende vars ärenden de kunde gå längre.

Det dröjde inte heller mer än tre år innan man kom till insikt om att analysen var helt felaktig och bevakningen av kommunister började igen. Detta i samband med den kommunistiska kuppen i Prag 1948. Detta kan man läsa i Försvarets Underrettelsenämnds rapport, som kom före jul.

UTLANDS-NYTT

Kuba hjälper åter MPLA

Som *Contra* tidigare informerat sina läsare om har striderna i Angola återupptagits för att nu ha nått intensiteten av ett fullskaligt inbördeskrig. I början av december tillfångatogs också den svenske FN-soldaten Bengt Sandberg jämte 13 kolleger av UNITA-gerillan, men frisläpptes efter att ha behandlats väl av den högt disciplinerade angolanska befrielse-rörelsen. Vidare har två FN-plan av typ Hercules C-130 med personal från FNs observatörsgrupp MONUA skjutits ner under oklara omständigheter.

Uppgifter från den portugisiska tidningen *Diario de Noticias* nyligen gör gällande att MPLA åter har vänt sig till

MPLA-regeringens angolanska flagga ger obehagliga vibrationer

Castros Kuba med begäran om hjälp. Tidningen rapporterar att Castro redan sänt 200 rådgivare, medan UNITA hävdar att 3000 kubanska soldater strider på angolansk mark för MPLAs räkning.

FNs generalsekreterare Kofi Annan har uttryckt sin djupa oro beträffande situationen i Angola, och detta med goda skäl. FN bär i själva verket ett stort ansvar till den urartade situationen i det sydvästafriska landet genom sitt ensidiga favoriserande av den vänsterinriktade MPLA-regimen. Varken FN eller någon annan betydande instans tog någon notis om UNITAs och andra oppositionspartiernas anklagelser om valfusk efter valet hösten 1992, och inte heller när MPLA efter valet började använda sig av sydafrikanska legosoldater var det många som brydde sig.

Internationella nyhetsrapporter har rapporterat om hundratusentals hemlösa angolaner som en följd av de intensifierade striderna i Angola, där det i skrivande stund är svårt att skönja någon militär lösning. Den försämrade situationen har dock haft det "goda" med sig, att omvärlden tycks ha fått upp ögonen för att allt inte enbart är UNITAs fel.

EAP-stöd till Clinton

President Bill Clinton kan trösta sig med att han trots alla kontroverser får ett massivt stöd från den (snällt sagt) excentriska amerikanske affärsmannen Lyndon LaRouche, ledare för den organisation som i Sverige kallas Europeiska arbetarpartiet (EAP). LaRouche tillhör det Demokratiska partiet i USA och vill med stödet till Clinton "rädda president-ämbetet".

I en artikel i EAPs svenska tidning *Ny Solidaritet* (nr 25 1998) speglades hur LaRouche-rörelsen dittills hållit mer än 50 offentliga stödmöten för Clinton runt hela USA. Ett stödmöte för Clinton hölls utanför Vita huset i oktober. På en bild i tidningen höll några av demonstranterna upp en banderoll med texten "Save the Presidency - Jail Kenneth 'Porno' Starr!" I EAPs perspektiv är det alltså inte överpornografen själv som är skyldig till några oegentligheter utan hans belackare, särskilde åklagaren Kenneth Starr.

I nr 1 1999 hade tidningen skrivit upp det redan ansträngda tonläget och talade på fullt allvar om en "statskupp" i USA där vicepresident Al Gore och den brittiske premiärministern Tony Blair tar över. Tidningen publicerade en artikel av den bisarre ledaren Lyndon LaRouche. Ett avsnitt ur artikeln (som rubricerades "Al Gore och Adolf Hitler"): "Om man ska uttala sig rent objektivt, är Al Gore som person en ideologiskt perverterad träskalle; han saknar all synbar kognitiv intelligens, men äger en förslagen och otäckt svekfull feghet, är icke desto mindre en skamlös tory-anhängare av den brittiska monarkin, och kumpan och nerblodad medbrotsling till fascisterna av Ramsay McDonalds märke, den 'galne bombaren' Tony Blair."

Det kan nämnas att det brittiska kungahuset är LaRouches fiende framför andra, och att EAP-ledaren på 1970-talet entusiastiskt stödde Sovjetunionen.

33 år i kinesiskt fängelse

Den tibetanske buddhistmunken Palden Gyatso satt inspärrad i ett kinesiskt fängelse i Tibet i 33 år innan han efter internationella påtryckningar frigavs 1992. Han har gjort det till sin livsuppgift att resa runt i världen och berätta om den fruktansvärda tortyr och fångenskap han tvingades

Dalai Lama är Tibets andliga överhuvud och en viktig moralisk symbol för det förtryckta tibetanska folket.

uppleva i kommunistkinesiskt fängelse. I månadsskiftet november-december var han i Sverige på inbjudan av Svenska Tibetkommittén i samarbete med Stiftelsen Tibetprojekt och besökte bland annat Stockholm, Göteborg, Uppsala och Sundsvall. I Stockholm talade han vid SIDA.

När den 67-årige Palden Gyatso var i Norge demonstrerade han mot den kinesiske presidenten Jiang Zemin's besök i Oslo. Den blide munken viftade värdigt med den vackra tibetanska flaggan när Jiangs följe drog fram under statsbesöket i juni. Norsk polis uppfattade Gyatso och hans uppbackare i Norska Tibetkommittén och Amnesty International som ett hot, varför alla demonstrationer inom presidentens synhåll förbjöds. Kravallpoliserna rev brutalt ner banderoller med anmaningar till den kommunistkinesiska regimen att respektera mänskliga rättigheter. Den norska polisen grep också Palden Gyatso och placerade den värdige munken i en polispipek på det att Jiang och hans norska värd Gro Harlem Brundtland måtte slippa matsmältningsproblem.

Till saken hör dessutom att den norska polisen motade bort flandörer som bar gula tröjor med kinesisk text från ströget Karl Johan. Det polisiära agerandet fick många normmän att minnas den tyska ockupationsmaktens beteende under Andra världskriget, då röda toppluvor (!) förbjöds av nationalsocialisterna. Amnesty annonserade i norsk press ut budskapet "Nisselue forbudt i 1943. Gule T-skjorter forbudt i 1996". Härefter fylldes insändarspalter och kulturspalter i Norge med arga inlägg. *Tidskriften Tibet*, Svenska Tibetkommitténs organ, informerar om att "Palden Gyatso kunde återvända hem med en förbehållslös ursäkt från såväl Oslos

polismästare Ingelin Killengreen som utrikesminister Björn Tore Godal". Incidenten var naturligtvis besvärande för Norge, vars företrädare reser jorden runt för att lära andra folk demokrati.

"Under 33 år blev jag stekt och kokt i kinesiska fångelser", konstaterade Palden Gyatso försvunnet efter besöket i Norge. "Men här i Norge blev jag känd i hela landet efter att ha suttit inspärrad i några minuter."

Palden Gyatso har bland annat i bokform berättat om de kinesiska kommunisternas krig mot lydriket Tibet och den inhemska religionen, som i väst brukar betecknas "lamabuddhism". Gyatso arresterades vid 28 års ålder i samband med den kinesiska invasionen 1959 i egenskap av "reaktionärt element" (det vill säga aktivt religiöst troende). I sitt första fängelse, i Panam i södra Tibet, tvingades fångarna till extremt hårt kroppsarbete nio timmar om dagen och hölls på svältkur. 1962 lyckades Palden Gyatso fly från sitt sjuåriga straff men tillfångatogs och blev nu inspärrad på 15 år. Han utsattes för urskillningslös misshandel och beslogs med järn kring händer och fötter under två år. 1975 hade Gyatso avtjänat hela sitt straff men fick inte återvända hem. I stället skickades han till arbetslägret Nyethang, 26 kilometer väster om Lhasa. 1979 flydde Gyatso åter och började ägna sig åt oppositionell verksamhet men infångades på nytt och förpassades till Sangyip-fängelset i Lhasa.

1984 dömdes Gyatso nio års fängelse, och fram till sin frigivning 1992 utsattes han för misshandel och förnedrande behandling av olika slag. Bland annat slogs nästan alla hans tänder ut av en fängelseförvaltare i Drapchi-fängelset, känt som "Fängelse nr 1" i den så kallade Tibetanska autonoma regionen. Han fick vidare ut hårda behandling med elektriska batonger och att få kokhett vatten hållt över sig.

Den 25 augusti 1992 frigavs Palden Gyatso och flydde två veckor senare ut ur Tibet. Med sig i exilen hade han några kinesiska tortyrredskap, exempelvis den beryktade elbatongen som körts in i munnen på Gyatso och i könsorganen på nunnor som fängslats på politiska grunder. Han förklarade vid sitt framträdande i Stockholm i december att han obruten kunnat uthärda så mycket lidande tack vare sin religiösa övertygelse.

Tommy Hansson

Nordkoreas två ansikten

Nordkorea fortsätter med sin taktik att å ena sidan dra nytta av Sydkoreas "solskenskpolitik" i form av hjälp och samarbetsinbjudningar, å andra sidan genomföra väpnade aktioner mot syd. Den 17 december i fjol upptäckte det sydkoreanska kustförsvaret en semiundervattensbåt från Nordkorea som sökte infiltrera den sydliga kustregionen nära Yosu. Farkosten sänktes efter en dramatisk sjutimmarsjakt.

Sydkorea lyckades uppbära en av de nordkoreanska infiltratörernas kroppar. En obduktion visade att mannen i fråga hade svårt en giftkapsel, som han haft hängande i ett snöre runt halsen. Totalt 17 föremål som den döde haft i sin ägo säkrades enligt de sydkoreanska myndigheterna, inklusive en handgranat, vådräkt och en kniv. Det är känt från tidigare incidenter att nordkoreanska agenter är tränade att begå självmord i syfte att undgå tillfångatagande: alla nio besättningsmedlemmar från en nordkoreansk ubåt som uppbäras

des av det sydkoreanska kustförsvaret i juni förra sommaren hade skjutit sig själva.

Det nio meter långa fartyg på fem ton som infångades strax före jul tros ha medfört sex till åtta spioner.

Spionfartyg av detta slag hotar i praktiken bara Sydkorea. Annat är det med Nordkoreas ballistiska robotar med kapacitet att med stor träffsäkerhet nå mål på tusentals kilometers avstånd. I augusti i fjol provavfyra Kim Jong-ils oberäkneliga regim i Pyongyang en trestegsmissil med beteckningen Taepodong-1 (TD-1). Det förefaller troligt att nordkoreanerna kommer att gå i land med att i sinom tid avskjuta en TD-2-raket, som är kraftfullare än TD-1.

Inte bara Nordkorea kan komma att känna sig frestat att avfyra ballistiska robotar – tankarna går till andra länder som Kina, Iran, Irak och Libyen. Missilerna kan bestyckas med till exempel kärnstridsspetsar eller kemiska vapen.

(Newsreview, Seoul; National Review, New York)

Tysklands Palme styr

I slutet av 1998 tillträdde den 54-åriga socialdemokraten Gerhard Schröder som ny tysk förbundskansler efter kristdemokraten Helmut Kohl. Valresultatet visar att de tyska väljarna ville se en förändring efter 16 år med Kohl, vars östpolitik väckt tyskarnas missnöje. Men är det egentligen Gerhard Schröder som är Tysklands starke man?

Tysklands reelle ledare är sannolikt Oskar Lafontaine, ordförande i det socialdemokratiska SPD och ny finansminister. Han anses ha stor intellektuell kapacitet, men är också en doktrinär vänsterman som vill se en utbyggt och kostsam välfärdsstat och är skeptisk till NATO. Lafontaine var SPDs kanslerskandidat 1990 men led då en bråkförlust mot Kohl och har därefter ansetts vara oväljbar.

Gerhard Schröder har beskrivits som en blandning mellan Bill Clinton och Tony Blair. Han är nu inne på sin fjärde fru. Den tredje i ordningen – Hiltrud Hampel – förde en oavslutad miljökampanj med krav på att rädda valar, kråkor, fladdermöss med mera. Hiltrud krävde också att få sitta med vid regeringssammanträdena i Niedersachsen, när maken var ministerpresident. Schröders nuvarande fru heter Doris Köpf, en tidigare anställd vid skandalbladet *Bild-Zeitung*.

Gerhard Schröder tycks dock ha tagit vissa intryck av Hiltrud, eftersom han gått regeringspartnern Die Grünen till mötes genom att lova avskaffa kärnkraften. I bakgrunden gnuggar Oskar Lafontaine, en sosse av Palme-snitt, händerna.

Kyrkornas Världsråd

Kyrkornas Världsråd hade nyligen världskonferens i Harare i Zimbabwe. Rådet tog inte itu med den mörkaste fläcken i rådets historia, relationerna med den ryska ortodoxa kyrkan och hur denna accepterade KGB-styrda andliga ledare. Michael Bourdeaux, en av världens främsta kunnare av de kristnas situation i Öst under Sovjettiden är mycket kritisk till att rådet inte "tvättat byken". De tre metropoliterna Pitirim, Filaret och Juvenalij var alla i KGBs tjänst. KGB-arkiven, som öppnats visar detta, och hur KGB-agenter deltagit i alla viktiga ryska och internationella kyrkliga möten.

(Ljus i Öster)

Gouzenko avslöjade sovjetspionage

Det kalla kriget inleddes när Sovjetunionen åren närmast efter krigsslutet 1945 systematiskt lade det ena efter det andra landet under sig. Samtidigt avslöjades att ryssarna spionerade i främst USA, England och Kanada i syfte att komma i besittning av atomhemligheter. Det sovjetiska spionaget uppdagades genom avslöjanden av den avhoppade tjänstemannen vid den sovjetiska ambassaden i Ottawa, Igor Gouzenko.

Igor Sergejevitj Gouzenko var en dekorerad krigshjälte från striderna utanför Moskva i Andra världskriget. Sedan han kommit till Kanada blev han upprörd över Sovjetunionens spionage mot en vänskaplig, allierad makt. När Gouzenko hoppade av den 5 september 1945 medförde han ett väl genomtänkt urval av hemliga telegram samt sidor ur en handskrivna dagbok som förts av den sovjetiske militärattachén, överste Nikolaj Zobotkin, vilken ledde Moskvas spioneriverksamhet i Kanada.

Gouzenkos grundläggande budskap var enkelt: "Om Sovjet erövrar västs underrättelsetjänster kan man också kontrollera västerlandets politik". Gouzenko var ytligt sett en obetydlig tjänsteman vid en av de många sovjetiska beskickningarna världen över. Men hans avslöjanden gjorde det möjligt för den demokratiska västvärlden att vidtaga åtgärder till skydd mot Moskvas planer på världsherravälde. Sedan är det en annan sak att västmakterna till följd av egen inkompetens och sovjetisk infiltration hämmades i sina åtgärder.

Diplomatisk täckmantel

De ledande västmakterna Förenta staterna och Storbritannien hade i förening med det kommunistiska Sovjetunionen besegrat det nationalsocialistiska Tyskland och dess allierade i Andra världskriget. När kriget slutade 1945 föreställde sig talrika naiva människor att detta samarbete skulle kunna fortgå i fredtid och lägga grunden för en ny

era av försoning och världsfred över nations- och blockgränser. Den amerikanske presidenten Franklin D. Roosevelt såg exempelvis Josef Stalin som en gemytlig figur som väst utan större problem borde kunna samarbeta med.

Också när ryssarna började föra en alltmer hotfull politik hade de åtskilliga anhängare i västvärlden, såväl verklighetsfrämmande "idealister", vänsterinriktade "medlöpare" som naturligtvis ideologiskt medvetna kommunister vilka önskade utnyttja västmakternas efterkrigstida svaghet i syfte att bereda marken för Moskvas av dem efterlängtrade maktövertagande. Mot dessa kategorier stod de övertygade demokrater och illusionslösa antikommunister som genomskådade den kommunistiska ideologin och dess uttolkare i Moskva, och de hade att kämpa mot starka krafter. Sovjetunionen hade vunnit stark sympati genom kampen mot Hitlertyskland, och det faktum att det var till följd av den tysk-sovjetiska paktens från augusti 1939 som hade gjort kriget möjligt hade snart till betydande del fallit i glömska. Ett av det kalla krigets första slagfält blev för övrigt Förenta nationerna (FN), som bildats den 24 oktober 1945 med normannen Trygve Lie som generalsekreterare.

Sovjetunionen kallade konsekvent sina väpnade erövringar i Östeuropa för "befrielse av förslavade folk". De krafter som stod i vägen för de egna strävandena benämndes "reaktionärer" eller "fascister". George Orwell (presenterad i artikelserien "Kalla krigets hjältar" i *Contra* nr 5 1998) gav i sin skräckartade framtidsskildring 1984 detta slags språkbruk beteckningen *newspeak* (nyspråk). Det var i detta infekterade världsläge som den unge Igor Gouzenko vid Röda arméns GRU-direktorat hade anlänt till den sovjetiska ambassaden i Kanadas huvudstad Ottawa.

Gouzenko var en väl förfaren expert på allehanda hemliga kommunikationer, men hade kommit till Kanada under diplomatisk täckmantel som översättare och sekreterare. Samtidigt anlände den tidigare nämnde Nikolaj Zobotkin. Gouzenkos gravida hustru Svetlana hade inte tillåtits följa med sin make – den dåvarande sovjetiska underrättelsetjänsten NKVD ville

Nyckelspionen Klaus Fuchs, senare pamp i "DDR", försåg Moskva med atomhemligheter.

behålla Svetlana som gisslan. Hon kunde emellertid förena sig med Igor under 1943 sedan NKVD gjort bedömningen, att Gouzenko nog inte skulle hoppa av till väst.

Atombombens hemlighet

Spionchefen Nikolaj Zobotkin hade en aristokratisk bakgrund men hade trots det, i kraft av sin duglighet, avancerat inom underrättelsetjänsten. När han var chef för den militära underrättelsetjänsten GRU i Mongoliet hade han företagit omfattande operationer i Kina, som enligt Moskvas strategi skulle vara moget för ett kommunistiskt maktövertagande efter kriget. Zobotkin hade vidare sinne för vetenskap och teknik och hade under månaderna före sin ankomst till Kanada studerat elementär kärnfysik. Hans uppdrag, maskerat av tjänsten som militärattaché, var att leda de atomspioner som arbetade för ryssarnas räkning som fanns på plats i nyckelpositioner från urangruvorna i Kanada ända ner till Santa Fé i New Mexico, USA.

Moskva var desperat i sin strävan att få tillgång till atombombens hemlighet, och i väst fanns åtskilliga högt kvalificerade forskare som trodde att de gjorde världsfreden en stor tjänst genom att överlämna atomhemligheter till ryssarna. En av dessa var doktor Alan Nunn May – med täcknamnet "Alek" – vid universitetet i Cambridge. Nunn May hade aldrig anslutit sig till kommunistpartiet, men heller aldrig försökt dölja sina kommunistiska sympati-

tier. Under krigets första år – det vill säga redan under Stalin-Hitler-paktens tid – hade han ställt sig på Sovjets sida och tagit avstånd från västmakternas "imperialistiska krig". Det kan förefalla märkligt att den brittiska underrättelsetjänsten MI5 inte gjorde några svårigheter, när Nunn May i april 1942 antogs som medlem av den grupp cambridgefysiker som verkade inom det strängt hemliga atombombsprojektet.

Från England blev Nunn May utan att några svårigheter uppstod överflyttad till Kanada och Kanadas nationella forskningsrådets atomenergidivision. Här fick han bland annat insyn i hur "tungt vatten" producerades vid Chalk River-anläggningen, hur man arbetade vid Metallurgiska laboratoriet i Chicago och hur atombombens olika delar sattes ihop av den amerikanska arméns ingenjörstrupper inom ramen för det så kallade Manhattanprojektet.

Smärtsam process

Genom Gouzenkos uppgifter framkom det att "Alek" (Nunn May) till Zobotkin överantvarat såväl prov på uran 235 som ett exemplar av det platinamembran som kom till användning i anrikningsprocessen. Gouzenkos uppgifter var så uppseendeväckande, att ett snabbt möte kom till stånd i Washington, D.C. den 30 september 1945 med deltagande av USAs president Harry S Truman, biträdande utrikesminister Dean Acheson och kanadensiske premiärministern Mackenzie King; den senare ignorerade i det längsta uppgifter om sovjetisk spioneriverksamhet. Alan Nunn May greps den 4 mars 1946, bara få dagar efter det att den kanadensiska ridande polisen gripit 13 kanadensare vilka misstänktes för spioneri. Bland dessa fanns Israel Halperin, matematikprofessor vid Queens University i Ontario.

Ännu viktigare var att Gouzenkos uppgifter bekräftade tidigare spionutsagor som lämnats av de avhoppade amerikanska kommunisterna Elizabeth Bentley och Whittaker Chambers. Bland annat hade Gouzenko i maj 1945 av en löjtnant Kulakov ("militärattaché" Zobotkins närmaste man i Ottawa) fått reda på, att ryssarna förfogade över en agent som var utrikesminister Edward Stettinius nära medarbetare och förtrogne. Denne man visade sig vara den allmänt respekterade utrikesjämbudemannen Alger Hiss, vilken Chambers hade pekut redan 1939. En

annan högt uppsatt utrikesjämbudemannan som befanns arbeta för Sovjetunionen var Harry Dexter White.

Dessa uppgifter gav upphov till en utdragen och smärtsam process som tidigare ingående beskrivits i *Contra*, senast av Bertil Häggman (nr 3 1997) och tidigare av författaren till denna artikel (nr 5 1994). Det skulle visa sig bli problematiskt för den federala amerikanska polisen, FBI, som hade ett antal misstänkta spioner under uppsikt, att övertyga Vita huset om att högt uppsatta regeringstjänstemän kunde arbeta för främmande makt. Roosevelt trodde ända till sin död i april 1945 vederligt allt gott om Stalin och Sovjet, och efterträdaren Harry Truman klagade sedan han flyttat in i Vita huset att han var "mycket starkt emot att förvandla FBI till

Den homosexuelle esteten Anthony Blunt, senare chef för drottningens konstgalleri, ledde den kommunistiska spionkretsen i Cambridge.

något slags Gestapo". När främst den unge kongressmannen Richard M. Nixon omsider lyckades leda i bevis att Hiss var skyldig hade han för all framtid gjort sig avskydd av det liberala etablissemanget inom samhälle, politik och inte minst media.

Anklagelserna mot Hiss angående spioneri för Sovjetunionens räkning var preskriberade när den rättsliga processen inleddes, men Alger Hiss fälldes slutligen efter två rättegångar i december 1950 för mened och dömdes till fem års fängelse. Trots övertygande bevis om motsatsen nekade Hiss ända till sin död för något år sedan till att han var kommunist eller hade spionerat åt ryssarna. Hans stående försvarslinje var att bevisen mot honom var fabricerade och att han aldrig var kommunist utan endast en övertygande anhängare av Roosevelts inrikespolitiska program New Deal.

Fuchs och spionnätet

De västliga underrättelsetjänsterna misstänkte tidigt att det fanns en sovjetagent inom Manhattanprojektet. Det fanns ett antal misstänkta att välja mellan. Efter hand blev det klart att den skyldige måste vara den tyskfödde Klaus Fuchs, som arbetat med atombombsprojektet både i Förnta staterna och Storbritannien. Om Fuchs visste man att han utpekats som kommunist i en Gestapo-rapport från 1933 och att nazisterna utfärdat en häktningsorder mot honom av denna anledning; Fuchs hann emellertid fly innan han blev fängslad.

Britterna började förhöra Klaus Fuchs i december 1949 med den skicklige förhørsledaren William Skardon i ledningen. Med en tålmodig och samtidigt nedbrytande förhörsteknik lyckades Skardon relativt snart bryta ner motståndet hos Fuchs, vilken den 24 januari 1950 föll till föga och redogjorde för sitt spionage och sitt dubbelliv som spion – Fuchs beskrev sin tillvaro som en sorts kontrollerad form av schizofreni. Ett halvår senare erkände sig Fuchs i en rättegång i London skyldig till brott mot sekretesslagen på fyra punkter. Han dömdes till 14 års fängelse i en rättegång som tog mindre än en halvtimme i anspråk.

Genom Fuchs erkännanden kunde västmakterna rulla upp ett vitt förgrenat, sovjetiskt spionnät. Fuchs hade namngivit en kemist i Philadelphia som hette Harry Gold som en av kontaktmännen till den sovjetryska sidan. Förhören med Gold ledde undersökarna till David Greenglass, en amerikansk armémekaniker som hade arbetat med höljet till den amerikanska atombomben i Los Alamos. Greenglass angav i sin tur sin sväger, den övertygade kommunisten Julius Rosenberg, som en av ledarna för den sovjetiska spionkretsen i New York. Också Rosenbergs hustru Ethel hade deltagit i spionaget. Båda avrättades i sinom tid.

Det var tack vare Igor Gouzenkos uppgifter som hela denna härva kunde nystas upp. Klaus Fuchs slapp ur sitt brittiska fängelse 1959 och kunde återuppta sin tidigare verksamhet som kärnforskare – denna gång i Östtyskland, där han firades som stor nationalhjalte. Han utsågs yttermera till medlem av kommunistpartiets centralkommitté. Det verkligen skrämmande i fallet Fuchs var att det tog så lång tid för det brittiska underrättelseorganet MI5 att avslöja honom. "Förrädare på grund av

inkompetens", hade tidningen *Times* som rubrik över doktor Fuchs dödsruna den 29 januari 1988. Det fanns en uppsjö av bevis på att Fuchs upprätthållit nära kontakter med landsflyktiga, tyska kommunister i England ända sedan han lyckats fly från Nazityskland 1934.

Det måste vägas in i sammanhanget att de brittiska underrättelseorganen var i hög grad infiltrerade av kommunistiska agenter, företrädesvis med homosexuell läggning. Av fyrklövern Kim Philby, Guy Burgess, Donald McLean och Anthony Blunt var det bara den förstnämnde som inte var homosexuell. Blunt, som var nummer 1 i den engelska spionkretsen och aktivt var med om att rekrytera de övriga, avslöjades inte förrän under Thatcher-epoken, då han var chef för drottningens konstsamling. Det existerar obekräftade uppgifter om att det fanns ytterligare en högt uppsatt sovjetagent inom engelskt underrättelseväsen, den hittills fantomlike "femte mannen".

Ungefär på samma sätt har det spekulerats i att det skulle ha funnits en ryssagent inom svensk utrikesledning, där bland andra såväl Pierre Schoris som Sverker Åströms namn nämnts offentligt.

Fortsättning från sidan 9

tanglar. Där finns den dominanta kvinnan med sina två slavar, varav en en hermafrodit och en transsexuell... Den är inte som andra shower där gäster gråter eller sitter stumma i vrede. Det är ett handlingsspackat spektakel: som [den amerikanska showvarianten av] proffsbrottning...".

"Amerikas pratshow nummer ett", förklarar Lippert, "är en show som nära nog har avskaffat pratet. I dess ställe visar showen människor som effekter – den perfekta visuella metaforen för kommunikationens och kanske också civilisationens sammanbrott".

Enligt tittarundersökningar ser ungefär 750 000 människor över hela landet i åldern mellan tolv och 17 Springer varje dag – en show vars varumärke är att presentera slagsmål mellan före detta älskare, bråkande släktingar, politiska extremister och andra vrålande gäster.

Somliga experter anser att det är showens antihumanitära aspekt som är det mest bekymmersamma. Den största skadan kommer kanske från det sätt på vilket män och kvinnor visas i konfrontation som har sitt ursprung i sexuella konflikter, hävdar Stuart Fischhoff, professor i mediapsykologi

Dog på 80-talet

Igor Gouzenkos insats för den fria världens fortbestånd kan inte nog berömmas. Tack vare hans avhopp och de uppgifter han lämnade – han hade svårt att bli troddinledningsvis – fick västmakterna sig till livs en realistisk uppfattning om Sovjetunionens verkliga syften och mål och kunde börja vidtaga realistiska motåtgärder. Det är denna kraftmätning på olika plan mellan den totalitära kommunismen och den fria världen som vi benämner "det kalla kriget", vilket till slut alltså ändade i den

Genom spionage fick Moskva tillgång till atombomben på 50-talet.

vid California State University. "Det rättfärdigar att man behandlar varandra dåligt. Det förstärker de värsta könsstereotyperna... att män är otrogna... och att kvinnor bara är ute efter att lägga beslag på vad de kan få".

Urholkar värden

Senator Joseph Lieberman (demokrat från Connecticut) och förre utbildningsminister William Bennett uppmanade nyligen TV-producenterna att återinföra den gamla uppförandekoden och framhöll att program som Springers show urholkar samhällets värden. Senator Lieberman vände sig till National Association of Broadcasters med dessa ord: "Se bortom sluträkningens resultatrad och inse, att alltför mycket av vad ni visar i eteren gör vårt land mer våldsamt och vulgärt och försvarar de gemensamma värden vi förlitar oss på i syfte att bevara oss som en samfällighet. Återinrätta en gemensam uppförandekod, en uppsättning grundläggande värderingar som skulle vaccinera programmakare och chefer mot frestelsen att vara mer chockerande, mer våldsbenägna, mer

rätta sidans seger. Om britterna agerat tidigare hade det kalla kriget inte behövt få ett så långdraget och stundom dramatiskt förlopp som nu blev fallet. Om Fuchs och hans vänner hejdats tidigare hade ju exempelvis inte Moskva kunnat tillägna sig atombomben.

Igor Gouzenko undgick med knapp nöd att skickas tillbaka till Sovjetunionen efter sitt avhopp, och även efter det att han fått en fristad i väst för sig och sin talrika familj (under ny identitet) och fortsatte att förse de västliga underrättelseorganen med viktig information fortsatte ryssarna att minimera hans betydelse genom en dimridå av lögn och desinformation. Symptomatiskt nog är Gouzenkos död i England på 80-talet (han var bara litet över 60 år) höljd i dunkel. Mycket tyder på att han blev mördad av KGB.

Källor: Bland annat William Stevenson: *Intrepids sista fall*, Contra förlag 1986; John Costello: *Förräderiets mask*, Anthony Blunt och spionkretsen i Cambridge, Legenda förlag 1988.

sinneskittlande, mer aggressiva än medtävlaren".

Lieberman och Bennett visade en videosammanställning från nyligen visade Springer-program vilken omfattade svikna flickvänner, vänstrande pojkvänner, transsexuella klagomål och våldsamma gräl mellan älskande. Enligt Lieberman var detta "en parad av perversitet och verkligt eller framtvingat våld".

Sissela Bok, vars nya bok *Mayhem* undersöker våldets effekter i media, menar att unga människors liv garneras med grafiskt våld på ett sätt som är annorlunda, och farligare, än i tidigare generationer. "Vi har förebilder på bio som framställer våld som kul och videospel där du dödar och belönas för att döda timme efter timme", säger Bok. "För en del unga människor är det svårt att skilja mellan fantasi och verklighet. Det är en mycket explosiv blandning...".

Det finns inget som tyder på att TV-producenterna alls kommer att se seriöst på det budskap som presenterats av Lieberman och Bennett. Frågan för oss är: När kommer samhället att hålla televisionen ansvarig för resultaten av sina produkter?

Kurderna – folket utan eget land

Ibland har det sagts att kurderna är det mest talrika folket som inte har någon egen stat. Det är ingen oomtvistad sanning, men det ligger något i påståendet. Visserligen finns det flera folk i Indien som är större, men de har åtminstone en egen delstat. Ukrainarna fick ju ett eget land för några år sedan och därmed skulle de 22 miljoner kurderna, splittrade mellan sex länder i Mellanöstern, kunna kallas för den största folkgruppen utan en egen stat. Men är det verkligen ett folk?

Kurderna lever i gränstrakterna mellan Turkiet, Iran och Irak. Men det finns också kurder i Syrien, Armenien och Libanon. Samt naturligtvis en mängd kurder som flyttat från Mellanöstern till Västeuropa.

Det kurdiska området är till ytan ungefär lika stort som Sverige och består mest av bergstrakter. Till skillnad från andra delar av Mellanöstern är nederbörderna någorlunda rikliga, vilket gör att dalgångarna mellan bergen blir bördiga och de odlas också intensivt.

Det finns uppskattningsvis 22 miljoner kurder enligt Nationalencyklopedin. Kurderna själva sprider högre siffror, ända upp till 35 miljoner, medan regimerna i Turkiet, Irak och Iran gärna minskar antalet till betydligt lägre siffror.

Kurdiskan är ett indoiranskt språk, nära besläktat med persiska. Språket är därmed teoretiskt mer besläktat med svenska än

med turkiska och arabiska, som ju talas i två av de tre länderna med stor kurdisk befolkning.

Kurderna har aldrig under historiens gång haft en egen kurdisk stat, utan de har för det mesta varit delar av större imperier i omgivningen. Ibland har det varit tvärtom, landet har kontrollerats av lokala stamhövdingar, utan någon övergripande nationell gemenskap. Splittringen mellan olika stormakter i området har, liksom isoleringen mellan de olika dalarna i bergslandet som utgör Kurdistan, påverkat både språk och kultur. Det är svårt att säga om det verkligen finns en enhetlig kurdisk kultur eller ens ett kurdiskt folk. De olika dialekterna är svåra att förstå sinsemellan. Och språken kan skrivas med arabiska, latinska eller kyrilliska bokstäver. Även om en majoritet är sunni-muslimer, så finns det bland kurderna också shiiter (sär-

skilt i Iran), kristna och judar, samt även aleviter och yazidier, två trosriktningar som har viss släktskap med islam.

Självklart har kurderna under seklernas lopp påverkats av de länder som haft kontroll över bergstrakterna där de bott. För det mesta har Kurdistan som nämnts varit i stormaktshänder. Stormakten har dock varierat. Senast var det Osmanska riket, som konsoliderade kontrollen över Kurdistan genom en fred med Persien år 1639.

När det osmanska väldet började vackla under 1800-talet uppstod nationalistiska rörelser som ville ta över makten. Det är resterna av de anspråken som vi idag kan betrakta i striderna mellan de olika folkgrupperna på Balkan. I Kurdistan finns lika många konflikthanledningar som på Balkan, skillnaden är att området är kontrollerat av grannfolken, där kurderna i varje land utgör en minoritet.

Liksom på Balkan växte den nationalistiska rörelsen i Kurdistan under senare delen av 1800-talet. I anslutning till Första världskriget såg kurderna sin chans och enligt freden i Sèvres 1920 skulle en självständig kurdisk stat upprättas. Av det blev emellertid inget, eftersom Kemal Atatürk tog makten i den turkiska delen av det gamla osmanska riket. Han gjorde upp med det religiösa inflytandet, skapade en sekulariserad stat och ansåg att de kur-

(Fortsättning från sidan 10)

(frihet) och hjälpt de som led under kommunistiskt förtryck. Amerikansk antikommunism var en komplex, pluralistisk rörelse långt från vänsterns nidsbild. Det var en protesterörelse och i denna rörelse fanns ett mycket stort antal människor som på nära håll upplevt kommunismen.

Listan på realistiska och seriösa amerikanska antikommunister är lång: Louis Marshall, Abraham Cahan, George Schuy-

ler, Sidney Hook, Isaac Don Levine, Eugene Lyons, William F. Buckley, Jr., Paul Nitze, James Burnham, Norman Podhoretz och många, många fler.

Det är dags att plocka ned vänsterns mccarthystiska nidsbild och ersätta den med professor Powers bild. Det är egentligen bara i Östeuropa som de amerikanska antikommunisterna fått det beröm de förtjänar. Den tjeckiske presidenten Vaclav

Havel, själv motståndskämpe mot kommunistiskt förtryck, förklarade vid ett anförande i den amerikanska kongressen att USA hade varit frihetens försvarare mot "källan till mardrömmar" och det var det amerikanska säkerhetssystemet efter Andra världskriget som gör "att vi fortfarande existerar".

Bertil Häggman

Den kurdiska befolkningen är spridd över sex länder i Mellanöstern (utöver de på kartan markerade områdena finns kurder i Libanon). I alla länderna är kurderna i minoritet, även om de är den dominerande befolkningen i det på kartan markerade Kurdistan. Norr om den 36:e breddgraden upprätthåller FN (dvs USA med turkisk hjälp) ett flygförbud för Irak. Det innebär att Saddam Hussein inte kan kontrollera de kurdiska områdena i Irak, som i praktiken är en självständig stat.

diska områdena i det som idag är sydöstra Turkiet var rent turkiska områden. Atatürk vägrade att över huvud taget erkänna att det fanns ett kurdiskt folk och ett kurdiskt språk. Först 1990 blev det tillåtet att tala och skriva kurdiska i Turkiet, ett land som uppskattas hysa 10 miljoner kurder!

Kurderna i Turkiet trängdes tillbaka av den starka kemalistiska staten, som bestod långt efter Atatürks död 1938. Ja, som kanske består än idag, åtminstone är den turkiska konstitutionen fortfarande grundad på Kemal Atatürks principer.

Kurderna i Irak

Det var istället i Irak och Iran som kurderna började ställa politiska krav, och det under tiden närmast efter Andra världskriget. Irakiska Kurdistan grundade Mustafa Barzani Kurdistans Demokratiska Parti (KDP) och var ledare för en kortlivad kurdisk republik, Mahabadrepubliken, 1946. Den backades upp av Sovjetunionen, men krossades av Iran. Barzani blev utnämnd till sovjetisk general och tillbringade sedan flera år i Sovjetunionen, tillsammans med andra kurdiska flyktingar. Efter att kung Faysal II av Irak mördades 1958 infördes republik och alltsedan dess har Irak styrts av starkt vänsterorienterade

envöldshärskare – sedan 1968 heter han Saddam Hussein.

Barzani kom tillbaka till Kurdistan 1959. Partiet drev senare en någorlunda framgångsrik guerillakrigföring mot den arabisk-kontrollerade irakiska staten. Stöd kom framförallt från shahens Iran, men också från USA och Israel. KDP kunde träffa avtal med Irak om autonomi 1970. Redan 1974 var den överenskommelsen död och striderna återupptogs på nytt, nu med iranskt stöd till kurderna. Iran gjorde emellertid en helomvändning redan 1975 och upphörde med sitt stöd till kurderna i utbyte mot irakiska territoriella eftergifter längs ländernas södra gränsområden. Barzani flydde till USA, där han avled 1979. Nu är hans son Massoud Barzani ledare för KDP. Barzanis stoft fördes tillbaka och begravdes i iranska Kurdistan.

Men i Mellanösterns politik svänger allianserna snabbt. 1980 bröt krig ut mellan Irak och Iran och KDP fick återigen en allierad i Iran. Samtidigt stödde Irak de kurdiska guerillagrupperna i Iran. Kriget mellan Irak och Iran pågick i åtta år. Irak försökte stoppa kurdernas samarbete med Iran genom att bomba kurdiska fästener. Staden Halabja bombades 1988 med senaps- och cyanidgas. Tusentals kurder

(de flesta civila) omkom. Senare samma år slutade kriget mellan Iran och Irak. Bara två år senare slog Saddam Hussein till mot Kuwait, vilket fick långtgående följder för Kurdistan. De allierade som eftertryckligt besegrade Saddam Hussein 1991, har sedan dess förhindrat Irak att göra sina anspråk på överhöghet praktiskt gällande i irakiska Kurdistan. Det är amerikanskt flyg (med baser i Turkiet) som kontrollerar lufrummet och den kurdiska autonomi är återupprättad, inom vad som kallas "den kurdiska autonoma regionen i Irak". Den har egen ordningsmakt, egna departement, eget postväsen med egna frimärken osv.

Autonomi har dock inte inneburit att striderna upphört. Efter lokala val, som hölls helt utanför irakisk kontroll, 1992 har tvärtom svåra militära motsättningar uppstått mellan KDP och ett urbrytarparti som kallas PUK, med Jalal Talabani som ledare. I valet fick KDP och PUK ungefär lika många röster och de enades om att dela makten och samarbeta med varandra och några småpartier. Det höll inte länge. Idag är kontrollen över det irakiska Kurdistan delad i två geografiska delar mellan KDP och PUK – vapnen har talat. Ledarna för KDP och PUK har haft överläggningar i Washington för att sluta ett fredsavtal, vilket gjordes i september 1998 efter ingripande av utrikesminister Madeleine Albright. Bägge partierna gjorde då den formella eftergiften att de tre kurdiska provinserna i Irak fortfarande ska betraktas som en del av Irak, även om USA backar upp en utveckling i Irak i riktning mot en federativ stat. Nya val ska nu hållas senast 1 juli och en regional regering upprättas med representation för bägge partierna i proportion till valresultatet.

Man kan ha sina dubier om KDP och PUK ska kunna upprätthålla vapenvila och om det förlorande partiet kommer att acceptera valresultatet. På en punkt är emellertid de två partierna överens och det är att inte acceptera det turkiska partiet PKK, som är den i Sverige mest omtalade kurdiska organisationen.

Kurderna i Turkiet

Som nämnt är kurderna flest i Turkiet. Där finns PKK, som står för Kurdiska Arbetarpartiet och är en marxistisk organisation som inte tvekat att tillgripa terror. Bland annat har organisationen gjort sig skyldig till två mord på kurdiska meningsmotståndare i Sverige, det ena på Cetin Gungör på

En bild från den turkiska delen av Kurdistan. Ungdomar spelar spel i resterna av det som en gång var en kurdisk bosättning.

Medborgarhuset i Stockholm och det andra på Enver Ata på Forumtorget i Uppsala. De skyldiga identifierades och dömdes, men frånsatt mördarna som fick livstid blev hanteringen i Sverige en halvmejsyr. Nio PKK-ledare skulle utvisas med stöd av den så kallade terroristlagen, men utvisningarna verkställdes aldrig. Istället fick de nio "kommunarrest", de fick inte lämna sina hemkommuner och skulle anmäla sig hos polisen dagligen. Besluten har senare upphävts.

Mer än 40 procent av alla kurder bor i Turkiet, vilket gör det till det land som har den största turkiska befolkningen. Den turkiska regeringens politik mot kurderna har varit hård, och det har inte gett utrymme för framväxten av moderata politiska organisationer. Istället är det den marxistiska terroristorganisationen PKK, som mer eller mindre blivit synonym med kurdisk politisk aktivitet i Turkiet. De kurdiska organisationerna i Irak och Iran tar avstånd från PKK, liksom flertalet länder i Västeuropa. Oron för vad organisationen ska ta sig till visade sig tidigare i år när Italien vägrade att utlämna PKK-ledaren Abdullah Öcalan till Turkiet, när Tyskland avstod från att begära honom utlämnad för terroristbrott begångna i Tyskland och när Nederländerna vägrade hans privatplan att landa. Alla tre länderna ville slippa hantera en het potatis. I Belgien finns ett kurdiskt "exilparlament", som kontrolle-

ras av PKK.

Det förtjänar att noteras att Öcalan kom till Italien från Moskva, i sällskap med några av ledarna i det italienska kommunistpartiet.

Öcalans hustru Kesire har tidigare haft politisk asyl i Sverige. SÄPO motsatte sig hennes ansökan, men kördes över av regeringen (med Olof Palme som statsminister).

PKK grundades i Turkiet 1978. Organisationen är hierarkiskt organiserad med stark centralstyrning enligt marxistisk-leninistiska principer. Organisationen började med sin våldsverksamhet 1984. När PKK varit pressad av den turkiska militären har man dragit sig tillbaka till Irak,

men under 1997 kunde turkarna gå till offensiv inne i Irak (den kurdiska delen kontrolleras ju inte av Saddam Hussein) och slå ut PKK-baserna. Den turkiska offensiven fick militärt stöd av Massoud Barzanis organisation KDP. Öcalan har upprätthållit sig i Damaskus i Syrien, men han tvingades lämna Syrien efter det att landet utsatts för hårda påtryckningar från Turkiet. Det var då han dök upp i Italien.

På grund av turkarnas hårda politik mot kurderna har det egentligen aldrig dykt någon effektiv opposition utanför terroristorganisationen PKK. Det finns visserligen ett politiskt parti, representerat i parlamentet, som anses vara kurdvänligt, men partiet måste ändå i stort sett anpassa sig till den kemalistiska statens anspråk på att hela landet är enspråkigt turkiskt.

Kurderna i Iran och Armenien

KDP-ledaren Mustafa Barzani var från Iran, men hans organisation KDP (som leds av sonen Massoud) verkar i Irak. När KDP började samarbeta med shahen 1974 bröt de iranska kurderna med KDP och bildade organisationen KDPI, Irans Kurdiska Demokratiska Parti. Den samarbetade i sin tur med Irak, först mot shahen, sedan mot ayatollornas Iran.

Kurder bor också i en del av det forna Sovjetunionen. Just där de militära urladdningarna har vart som intensivast. Den kurdiska bosättningen låg främst i det lilla landområde som tillhörde Azerbaidjan, men som skilt de armeniska bosättningarna i Armenien och enklaven Nagorno-Karabach åt. Idag kontrolleras detta område helt av Armenien och många av kurderna har flytt eller fördrivits.

Kurder i Sverige

Det finns ungefär 650 000 kurder i Europa. Det stora flertalet, ungefär 600 000, bor i Tyskland. Av skäl som är svåra att reda ut har dock en betydande del av den kurdiska kultureliten (särskilt de med bakgrund från Turkiet) hamnat i Sverige, varför i Sverige bosatta kurder gör

sig gällande i anmärkningsvärt stor utsträckning både när det gäller den kurdiska befolkningen i Väst i stort och när det gäller den inhemska svenska debatten. Trots att kurderna märks mer än många andra invandrargrupper utgör de inte mer än 10 000–15 000 personer.

BREV TILL CONTRA

Vill Contra förbjuda vissa människors existens?

Med största intresse läste jag Tommy Hanssons artikel om bibeln och homosexualitet i *Contra* nr 6 1998. Jag trodde knappt vad jag läste och initialt undrar jag om det är *Contras* allmänna ställningstagande mot homosexualitet eller T. Hanssons personliga åsikt som torgförs.

Att rabbla upp en massa bibelcitater som tar upp homosexualitet är lika befängt som att citera ur en sagobok och sedan hävda att man innehar en högre sanning just för att man själv är övertygad om det som står skrivet i den. Inte särskilt intellektuellt med andra ord. Hanssons inställning är mycket tydlig och mycket skrämmande men också mycket okunnig. På vilket sätt hotar och kränker homosexuella den traditionella familjen?

Att ta upp "fallet" Anthony Falzarano eller andra liknande personer är helt ointressant ur bevisföringssynpunkt. Att hävda att någonting är bevisat genom att en man helt plötsligt ändrar sin sexuella orientering är inget vetenskapligt bevis. Snarare handlar det om en människa som är mycket osäker och inte klarar av pressande situationer och sociala påtryckningar. Den enklaste utvägen då är ju naturligtvis att inleda en process av förnekelse och se till att allting "ser bra ut". Hur en sådan person mår innerst inne vet denne endast själv och ingen annan, alltså en insufficient bevisföring. Och att påstå att om man inte bryter upp från sin homosexualitet så kommer man att dö i AIDS är så absurd att en endaste liten kommentar känns överflöd.

Således undrar jag nu vilken linje *Contra* stödjer? Den i stil med den antiintellektuella högern som i stor utsträckning finns i USA eller en mer öppen och liberal hållning som många västerlänningar, såväl kristna, agnostiker som ateister delar? Det är för mig av yttersta vikt att få veta detta om jag ska kunna fortsätta ge stöd i form av prenumerationsinbetalningar etc. Det är mot mina ideal att stödja en organisation som i implicita ordalag förespråkar dödsstraff på homosexuella.

Thomas Hartmann

Tommy Hansson svarar: Jag tackar Thomas Hartmann för hans intresse. Han är inte den ende som reagerat över innehållet i min artikel om ärkebiskop K-G Hammar och Svenska kyrkans syn på homosexualitet och den mindre artikeln om "ex-gay-rörelsen" i USA. Flera *Contra*-läsare har hört av sig per brev och telefon och tackat, medan andra (men färre) i likhet med Hartmann uttryckt någon form av kritik.

Att anföra "en massa" (sju) bibelcitater där homosexualitet är tema är ingalunda "befängt" om man vill belysa Svenska kyrkans och i synnerhet dess ärkebiskops inställning i frågan. Insändarskribenten nämner ett par gånger ordet "bevisföring". Den bevisföring jag åsyftar i artikeln "Vill K-G Hammar förbjuda Bibeln?" gäller precis den fråga som uttrycks i rubriken och väntar ännu på sitt svar från sagde Hammar. Bevisat är att det föreligger en väsentlig diskrepans mellan den traditionellt kristna synen och kyrkans nuvarande "politiskt korrekta" ståndpunkt.

Också beträffande Falzarano talar insändarskribenten om "bevisföringssynpunkt". Det som avses "bevisas" (och utan tvivel är bevisat) är att inte alla homosexuella är födda därtill utan att de kan förändras och bli heterosexuella. Några "vetenskapliga" bevis har jag över huvud inte nämnt i sammanhanget, vilket inte hindrar att andra gjort det. Läs med fördel professor Asser Stenbäcks skrift *Vad är homosexualitet?* (bokförlaget Pro Veritate, Uppsala, 1992) för en orientering i frågan!

Vad som hände Anthony Falzarano är ganska enkelt – han erfor en gudsupplevelse och kom att anse sin tidigare livsstil såsom ohållbar. Det är ingen som har sagt att alla homosexuella dör i AIDS. Däremot kan Thomas Hartmann lika litet som någon annan neka till att aktiv homosexualitet är ett utpräglat riskbeteende härvidlag.

Contra utgår allmänt från judeo-kristen värde tradition inom vilken familjen spelar en central roll. Den politiskt radikala gay-rörelsen strävar efter att med frågan om sexuell läggning som slagträ omvandla samhället i revolutionär riktning och bland annat minska familjens betydelse som samhällets grundsten. Den är en målsättning som *Contra* kritiserar, något som jag föreställer mig går väl i linje med såväl den

kristna högern som liberalismen. Vidare vill *Contra* naturligtvis inte "förbjuda vissa människors existens" eller förbjuda homosexualitet mellan myndiga personer, vilka själva måste ta konsekvenserna av sitt handlande (med allt vad det innebär). Däremot förbehåller vi oss rätten att rikta kritik mot att homosexualitet används som ett vapen i politiska sammanhang. Det är en ståndpunkt som *Contras* redaktion som helhet intar.

Min personliga ståndpunkt är slutligen att Bibelns utsagor i sammanhanget står för såväl sanning som djup visdom. Om Thomas Hartmann och andra menar att detta är "antiintellektuellt" så är jag beredd att leva med den kritiken.

På grund av ett redigeringsfel i förra numret av Contra blev nedanstående insändare avhuggen och bara publicerad till en del.

Trotskyj – inte Stalin

I *Contra* nummer 4 1998 såg jag ett faktum som jag gärna vill rätta till. I artikeln om Mannerheim står det att när Petrograd höll på att falla i de vitas händer på hösten 1919, skickade bolsjevikerna Stalin till skådeplatsen.

Det var i själva verket Trotskyj som skickades ut för att göra slag i saken. Trotskyj hade återvänt till Moskva och övertalade Lenin att Petrograd måste hållas till varje pris. Lenin tillät honom att göra ett försök och tack vare Trotskyj hölls staden tills de röda kunde gå till motoffensiv.

Vi *Contra*-läsare tycker nog spontant att den ene massmördar-kommunisten är den andre lik, men jag tycker nog ändå att uppgiften var intressant. Det är beklagligt att medge det, men Trotskyj räddade nog revolutionen med sin insats. Utöver att rädda (hålla?) Petrograd skapade han som bekant Röda armén. Han måste ha varit en människa med ovanliga talanger. Jag har faktiskt till och med hört officerare i den svenska armén uttrycka sin beundran för honom. Det är inte många förunnat att få ett positivt eftermäle av så skilda grupper som Trotskyj fått.

Utöver sina organisatoriska talanger var Trotskyj en riktig skrytmäns som gärna framställde sig som bäst i alla lägen. Speciellt i självbiografien *Mitt liv*. Mer balanserad, men ingalunda objektiv, är Isaac

Deutschers Trotskij-biografi. Man får nog gå till andra källor, en av dem är Thede Palms *De vita och de röda*.

Torbjörn Holmgren

Redaktionens kommentar: I en av källorna till Tommy Hanssons artikel om det ryska inbördeskriget och Mannerbeims insats för att bevara Finlands frihet och självständighet – Richard Lucketts *The White Generals* (New York 1972) – hävdas att det faktiskt var Stalin som skickades ut att bistå det belägrade Petrograd (sidorna 301-302). Vilket inte hindrar att Holmgrens uppgift kan vara den korrekta. Det gläder oss att Holmgren upptäckt Thede Palms mycket läsvärda bok, som varit en annan av källorna till artikeln.

Om skolans

historieundervisning

Det är bra att socialdemokraterna har tagit upp frågan om den okända förintelsen, fast det är lite genant att det skall behövas. Något måste ha brustit i historieundervisningen under de senaste femtio åren.

Här är några andra fakta, som borde komma in i historieböckerna:

1. När föll Raoul Wallenberg i rysk fångenskap?
2. När erbjöd socialdemokraterna Ryssland ett räntefritt lån på 300 miljoner kronor?
3. När frigavs Raoul Wallenbergs schweiziska kolleger ur rysk fångenskap?
4. Vilken svensk finansfamilj fick under efterkrigsåren representera den ohämmade kapitalismen i socialdemokratisk propaganda?
5. Hur planerade socialdemokraterna att hedra Raoul Wallenberg vid hans hemkomst ur rysk fångenskap?
6. När dog Raoul Wallenberg enligt ryska uppgifter?
7. När återbetalades lånet?
8. Har socialdemokraterna krävt ett hemsändande av Raoul Wallenbergs kvarlevor?

Gunnar Gavelin

Islam –

ingen svensk religion

I den euroislam-konferens, som under stort hemlighetsmakeri hölls i Stockholm 1995,

framträdde dåvarande utrikesministern Lena Hjelm-Wallén och förklarade att "Islam är idag en svensk religion på samma sätt som kristendom och judendom".

Nu har professor Jan Hjärpe uttalat sig på ett liknande sätt i en artikel i *Sydsvenskan* (8/1 1999), där han säger, att "vi kommer inte ifrån att islam har blivit en svensk religion, liksom de övriga två som kommit till oss från Mellanöstern (kristendom och judendom)". Hjärpes artikel är föranledd av att det har gjorts en nyöversättning av koranen till svenska.

De här båda nämnda uttalandena är grovt provocerande och är inte i överensstämmelse med det verkliga förhållandet. Islam är inte svenska folkets religion, och för övrigt inte heller judendomen.

Sverige är sedan tusen år ett land med kristna förtecken. Vår människosyn, vår lagstiftning, vår kultur, vårt sociala liv, vårt demokratiska styrelseskick, ja, hela vårt samhälle är alltigenom präglad och uppbyggt av kristendomens värderingar.

Islam, som är en arabisk religion, är helt väsensskild från kristendomen. Den islamska kulturen har heller inte några anknytningar eller beröringspunkter med vår kultur och våra seder. Både den islamska religionen och den islamska kulturen står i motsatsförhållande till vårt demokratiska samhälle.

Det oförenliga förhållandet mellan islam och demokrati belyses i ambassadör Ingmar Karlssons bok "Islam och Europa". Ingmar Karlsson gör i sin bok en träffande jämförelse mellan islam och kommunism, och konstaterar därvid, att "Ett flerpartisystem och en parlamentarism av väster-

ländsk modell är lika främmande för en bokstavstrogen muslim som för en kommunist".

Islams rätta ansikte finns att beskåda i de länder, där islam har makt och inflytande. Dessa länder har exempelvis inte religionsfrihet. Omvändelser till andra religioner är förbjudna och i Saudiarabien medför omvändelse dödsstraff.

Det bör också uppmärksammas, att den islamska gudomen Allah inte är identisk med kristendomens Gud. Professor Erland Ehnmark framhåller i boken "Världsreligionerna", att gudsnamnet Allah fanns före Muhammeds tid som beteckning för den högste guden, som dock inte spelade någon framträdande roll.

För det stamfolk, som Muhammed växte upp hos, var Allah mångguden. Härav kommer att halvmånen finns på flera islamska nationers flaggor.

Islam är en antikristlig religion, som förnekar att Jesus är Guds son och att Jesus dog på korset och att han uppstod från de döda. I vår tid finns det större anledning än någonsin att framhålla den kristna tron och att hävda vårt lands kristna identitet och den kristna människosynen.

Docent Ingemar Lindén skrev i en artikel i *Dagen* för några år sedan, att "vår kristna tro är inte en religion bland andra – ett människoverk – utan den slutgiltiga gudomliga uppenbarelse. Jesus är nämligen hela världens Frälsare, vilken hinduer, buddhister, judar eller muslimer bör tillbedja och erkänna för sin salighets skull". Detta är förvisso sant.

David Stavenheim

Styrelseuppdrag i företag

Erfaren affärsjurist ställer sig till förfogande i företag med framtidsutsikter

Svar till Affärsjurist, c/o Contra, Box 8052, 104 20 Stockholm

BOK-NYTT

Från Mao till Mammon

Av de böcker som skrivits om det moderna Kina under senare år måste Torbjörn Lodéns nu föreliggande *Från Mao till Mammon* vara en av de absolut bästa, också med internationell måttstock mätt. Lodén är sedan 1990 professor i Kinas språk och kultur vid Stockholms universitet med konfuciansk filosofi och 1900-talets kinesiska idéhistoria som specialämnen. Lodén har tillbringat flera år i Peking och Hongkong och har under årens lopp givetvis byggt upp ett stort kineniskt kontaktnät.

Det bör med en gång sägas att Lodén, som också är föreståndare för Centrum för Stillahavs-asienstudier, har skrivit en bok som tyder på en försvarlig bildning och djupa kunskaper. Det finns heller ingenting att erinra mot den klara och njutbara stilen och de politiska insikter Lodén – i kontrast till svenska Kina-bedömare som exempelvis Jan Myrdal och Olof Lagercrantz – ådagalägger.

Kort sagt: den som är intresserad av den kulturella och politiska utvecklingen i Kina bör inte underlåta att läsa Torbjörn Lodéns bok.

Kina har sedan flera århundraden tillbaka fascinerat människor i västerlandet som ett slags "exotiskt Shangri-la". Många har i Kina velat se ett paradys som aldrig varit för handen, där upphöjandet av Maos rike under senare decennier är det mest eklatanta exemplet. Lodén nämner enligt en kapitelrubrik maoismen "befrielse-teologi och förtryckarredskap". Noga taget vill Lodén helst tala om maoismen som "marxism-leninismen Mao Zedongs tänkande" och väljer att beteckna

den som en "totalitär ortodoxi". Marxism-leninismen var den allmängiltiga komponenten, medan maoismen så att säga var den kinesiska "översättningen" därav. Allting i Maos kommunistiska Kina anpassades efter den rådande ortodoxin, medan oliklänkande bekämpades på det mest obarmhärtiga sätt.

De värsta excesserna förekom sannolikt i Guangxi-provinsen, där författaren Zheng Yi påvisat att det faktiskt förekom kannibalism under kulturrevolutionen på 1960-talet. Lodén kallar Zhengs bok "Scarlet Memorial: Tales of Cannibalism in Modern China" (1996) för "en av de allra viktigaste böckerna om det nutida Kina". Det är att märka att kannibalismen inte var ett led i hungrande människors desperation att undgå svält döden (även om en hungersnöd i början av 1960-talet tog miljoner människoliv) utan ett politiskt ställningstagande: genom att äta upp "reaktionärer" och andra olämpliga personer kunde troende maoister göra den ultimata politiska manifestationen.

Lodén informerar vidare om att Herbert Spencers så kallade socialdarwinism – den egentliga darwinismen överförd på mänskliga förhållanden, där budskapet är att "den starkare överlever" – tidigt kom att utöva

ett avgörande inflytande på Mao Tse-tung och dennes revolutionära tänkande.

Professor Lodén redogör initierat och nyanserat om utvecklingen efter Mao och om efterträdaren Deng Xiaopings talesätt "Det spelar ingen roll om katten är svart eller vit", det vill säga det spelar ingen roll om maoismen eller någon annan ideologi får råda, huvudsaken är att Kina kan bli ett modernt samhälle med en fungerande ekonomi. Lodén katalogiserar vidare på ett mycket noggrant (kanske alltför noggrant) sätt de olika typer av diskussioner som förts av olika kinesiska intellektuella med skilda infallsvinklar. Det är lovvärt att Lodén inte begränsar sig till det kinesiska fastlandet utan också granskar läget vad beträffar de kinesiska intellektuella i Taiwan, Hongkong, Singapore, Malaysia, Nordkorea och Europa (inklusive Sverige).

Författaren konstaterar, att av de förhoppningar som inte så få västerlänningar närde om att Kina som en följd av Deng-regimens ekonomiska liberalism skulle utvecklas mot demokrati blev intet. Massakern på Himmelska fridens torg i Peking den 4 juni 1989 finns alljämt i färskt minne. I dag är det under Jiang Zemens styre nationalismen med en polityr av socialism som råder.

Lodén upprörs och oroas över fortsatt totalitära tendenser i dagens Kina, däribland den fortsatta brutala ockupationen av Tibet och förföljelsen av buddhistiska munkar och nunnor. Han tar dock fasta på det positiva i utvecklingen efter Mao och avslutar sin läsvärda bok med följande ord: "Dessa problem kan vara nog så allvarliga, men den som ser frihet och mångfald som centrala värden kan ändå glädjas över att en huvudtendens under denna korta period i Kinas långa historia varit att monologen över-

gått i polyfoni."

Tommy Hansson
Torbjörn Lodén: *Från Mao till Mammon. Idéer och politik i det moderna Kina. Ordfront 1998. 282 sidor.*

Östersjön

Ibland sägs det – kanske inte helt utan fog – att den svenska utrikesdebatten handlar mer om avlägsna u-länder och deras problem än om det som händer i vårt närområde. Det är därför glädjande, att vi nu har fått denna översikt av Östersjö-områdets betydelse i världspolitiken och därmed också en påminnelse om vårt eget lands ställning i det obarmhärtiga stormaktspelet. Vi förs i sprängmarsch genom det senaste årtusendets krigs-, handels- och kulturhistoria, och man känner hur författaren med säker hand leder läsaren genom alla irrgångarna, även om avgränsningen i tiden – 862, då vikingahövdingen Rurik blev "vald" till furste i Kiev-riket, är lika godtycklig som avgränsningen i rummet.

På samma sätt måste dispositionen av detta jättelika material bli ganska godtycklig. Den metod författaren har valt – att sätta strålkastaren på vissa spektakulära temata med vart och ett sitt kapitel – är väl varken bättre eller sämre än någon annan. Så till exempel har floden Neva som en dubbelriktad väg till de stora jaktmarkerna fått sitt kapitel liksom Gotlands och de baltiska folkens problem fått vardera sitt. Strandägarnas tillika med mer avlägsna maktens rivalitet om handelsvägar och militära stöddepåer behandlas ur olika synpunkter med vardera sitt kapitel.

Ibland har nog författarens strävan att finna snärtiga formuleringar spelat honom en del spratt, till exempel när han påstår, att "Sverige alltsedan sin villrådighet om huruvida kristendomen skulle hämtas från

öst eller väst har suttit på gärdesgården mellan dessa båda poler." Kanske är det den "huvudlöse" biskop Osmund, som är ute och spökar nu igen. Han var i själva verket engelsman – som så många andra kristna missionärer i den tidens Skandinavien – och han hade fått sin prästerliga utbildning i en klosterschola i Bremen. Efter att ha fått sin biskopsvigning i Podolien enligt byzantinsk rit – därav huvudlös, det vill säga ej lydande under kyrkans överhuvud, påven i Rom – var han en tid verksam i Sverige under Edmund den Gamles tid åren omkring 1070. Även om de svenska handelsförbindelserna österut var livliga och även om biskop Osmund hade stöd av den regerande sveakungen i det dåtida kyrkopolitiska maktspelet förefaller det osannolikt att någon vid den tiden på fullt allvar skulle ha satt i fråga, att det svenska området ingick som en del i Rom-kyrkans missionsfält. Detta hindrar emellertid inte att man helhjärtat instämmer i författarens tes, att den svenska utrikespolitiken många gånger har vacklat mellan östorientering och västorientering, fast det därvid nog bör påpekas att den allmänna opinionen under alla

tider har varit mest öppen för västliga kulturinflytelser. Detta är en insikt som författaren i själva verket visar sig vara synnerligen väl medveten om, vilket klart och tydligt framgår av hans resonemang i bokens slutkapitel, som betecknande nog har titeln "Ligga i vägen... och dra neutralitetens täcke över sig". Där skriver han bland annat: "Sverige [har] i praktiken länge varit djupt indraget i den europeiska gemenskapen. Den helt övervägande delen av utbytet över gränserna har i många år skett med EUs medlemmar och de företag som svarar för detta utbyte är i så hög grad internationaliserade att enskilda regeringar har ringa inflytande över dem".

De växlingsrika förbindelserna mellan Sverige och Ryssland är givetvis det genomgående temat i boken, och de tas upp till särskild behandling ur olika synvinklar i kapitlen "Och Sverige var under hans lydno", "Ett testamente av krig och olyckor" och "Vår Gamble Arffiende Ryssen". Här beskrivs ryssarnas alltifrån Peter den Stores tid alltmer aktiva intresse av att utöva inflytande över Nordeuropa, vilket de olika svenska regimerna ack så ofta

har mött med ödmjuk underkastelse, en attityd som i vårt århundrade fått sina mest bedrövliga uttryck i det skamliga utlämnandet av 150 baltiska soldater som under kriget hade tvångsrekryterats i den tyska krigsmakten, den klantiga hanteringen av fallet Wallenberg och den oförklarliga försummelsen att inte ta den grundstötta u-båten i Karlskrona skärgård i beslag och åtminstone temporärt internera dess besättning.

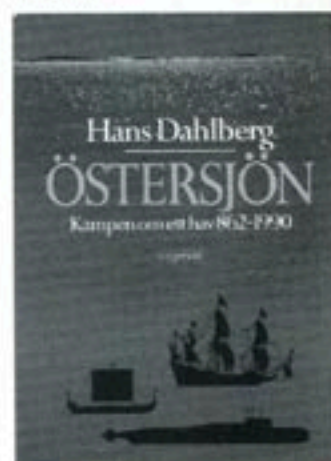
Att det mesta som är ryskt möts med viss misstänksamhet i den svenska opinionen är ju allmänt bekant. Här försöker författaren gå en sorts balansgång och visa, att rysskräcken nog har varit befogad, även om den ibland har tagit sig hysteriskt överdrivna former. Självklart kan man hålla med om att övertramp har begåtts, till exempel Sven Hedins "Ett varningsord" från sekelskiftet och kosaekvalet 1928, för att nu inte tala om kampanjen mot det så kallade ryssavtalet under åren närmast efter Andra världskriget. Däremot upplever åtminstone de som skriver detta, att författarens behandling av sekelskiftets sågfilare liksom av 1980-talets sovjetiska långtra-

dare är något utglättad. I båda fallen har ju gjorts gällande att verksamheten ingick i det ryska spionagesystemet. I intetdera fallet har emellertid något i den vägen kunnat bevisas, men – hemska tanke – kan det möjligen bero på bristande vilja att verkligen undersöka respektive företeelse? Märkligt är emellertid i just det här sammanhanget, att de polska så kallade tavelförsäljarna har blivit helt bortglömda i texten.

Trots dessa bitvis kanske något kritiska anmärkningar är boken dock väl värd att varmt rekommendera.

Birger Larsson

Hans Dahlberg: *Östersjön. Kampen om ett hav 862-1990. Legenda.*

CONTRA

2 1999

I kommande nummer av Contra kommer vi att ta upp utvecklingen i Kossova (det är så den albanskspråkiga majoriteten skriver namnet på den provins som annars i Sverige ofta stavas på serbokroatiska, Kossovo). Vi tar upp de alltmer utökade rättigheterna som Storebror tar på sig i Sverige femton år efter 1984. Granskningen av president Clinton kommer också att fortsätta.

...kommer i april